

Természetvédelmi célkitűzések

Órség (HUON20018 és HUON10001)

2022. OKTÓBER 3.
ÓRSÉGI NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG

Azonosító adatok

Terület neve: Órség

Terület típusa: kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (KJTT)

Terület azonosítója: HUON20018

Terület kiterjedése: 44165,39 ha

Jelölő élőhelyek:

- Oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoeto-Nanojuncetea* vegetációval (3130)
- Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel (3150)
- Természetes disztróf tavak és tavacskák (3160)
- Alföldektől a hegyvidékekig előforduló vízfolyások *Ranunculion fluitantis* és *Callitriche-Batrachion* növényzettel (3260)
- Iszapos partú folyók részben *Chenopodion rubri*, részben *Bidention* növényzettel (3270)
- Európai száraz fenyérek (4030)
- Fajgazdag *Nardus*-gyepek szilikátos alapkőzetű hegyvidékeken és a kontinentális európai területek domb- és hegyvidékein (6230)
- Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410)
- Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430)
- Folyóvölgyek *Cnidion dubii*-hoz tartozó mocsárrétjei (6440)
- Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510)
- Hegyi kaszálórétek (6520)
- Tőzegmohás lápok és ingólápok (7140)
- Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230)
- Szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*) (9130)
- Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0*)
- Nagy folyókat kísérő keményfás ligeterdők *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0)
- Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal (91G0*)
- Pannon cseres-tölgyesek (91M0)

*kiemelt jelentőségű jelölő élőhely

Jelölő fajok:

Növények:

- sűrű csetkák (*Eleocharis carniolica*)

Puhatestűek:

- sávos bödöncsiga (*Theodoxus transversalis*)
- tompa folyamkagyló (*Unio crassus*)

Ízeltlábúak:

- csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)*
- díszes tarkalepke (*Hypodryas matura*)
- erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*)
- kétcsíkos hegyiszitakötő (*Cordulegaster heros*)
- lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*)
- lápi tarkalepke (*Euphydryas aurinia*)
- nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)
- nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)
- nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)
- narancsszínű kéneslepke (narancslepke) (*Colias myrmidone*)
- sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*)
- skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*)
- sötét hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*)
- vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea te-leius*)

Halak:

- balin (*Aspius aspius*)
- halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*)
- homoki küllő (*Gobio kessleri*)
- ingola fajok (*Eudontomyzon* spp.)
- magyar bucó (*Zingel zingel*)
- német bucó (*Zingel streber*)
- réti csík (*Misgurnus fossilis*)
- selymes durbincs (*Gymnocephalus schraetzer*)
- szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*)
- törpecsík (*Sabanejewia aurata*)

Kétéltűek:

- alpesi tarajosgöte (*Triturus carnifex*)
- sárgahasú unka (*Bombina variegata*)
- vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

Hüllők:

- mocsári teknős (*Emys orbicularis*)

Emlősök:

- hód (*Castor fiber*)
- közönséges denevér (*Myotis myotis*)
- nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*)
- nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)
- vidra (*Lutra lutra*)

*kiemelt jelentőségű jelölő faj

Felhasznált Natura 2000 fenntartási terv készülsége, elérhetősége: Elfogadott (2022) <http://termesztvedelem.hu/elfogadott-fenntartasi-tervek>

Azonosító adatok

Terület neve:	Órség
Terület típusa:	különleges madárvédelmi terület (KMT)
Terület azonosítója:	HUON10001
Terület kiterjedése:	45694,33 ha

Jelölő madárfajok:

- billegető cankó (*Actitis hypoleucos*) (r=szaporodó)
- jégmadár (*Alcedo atthis*) (p=állandó)
- lappantyú (*Caprimulgus europaeus*) (r=szaporodó)
- fehér gólya (*Ciconia ciconia*) (c=gyülekező)
- fehér gólya (*Ciconia ciconia*) (r=szaporodó)
- fekete gólya (*Ciconia nigra*) (r=szaporodó)
- kék galamb (*Columba oenas*) (r=szaporodó)
- haris (*Crex crex*) (r=szaporodó)
- közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*) (p=állandó)
- balkáni fakopáncs (*Dendrocopos syriacus*) (p=állandó)
- fekete harkály (*Dryocopus martius*) (p=állandó)
- örvös légykapó (*Ficedula albicollis*) (r=szaporodó)
- rétisas (*Haliaeetus albicilla*) (p=állandó)
- törpegém (*Ixobrychus minutus*) (r=szaporodó)
- tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*) (r=szaporodó)
- erdei pacsirta (*Lullula arborea*) (r=szaporodó)
- barna kánya (*Milvus migrans*) (c=gyülekező)
- barna kánya (*Milvus migrans*) (r=szaporodó)
- hegyi billegető (*Motacilla cinerea*) (r=szaporodó)
- füleskuvik (*Otus scops*) (r=szaporodó)
- darázsölyv (*Pernis apivorus*) (r=szaporodó)
- hamvas küllő (*Picus canus*) (p=állandó)
- kis vízicsibe (*Porzana parva*) (r=szaporodó)
- függőcinege (*Remiz pendulinus*) (r=szaporodó)
- partifecske (*Riparia riparia*) (r=szaporodó)
- karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*) (r=szaporodó)

Felhasznált Natura 2000 fenntartási terv készütsége, elérhetősége: Elfogadott (2022) <http://termesztvedelem.hu/elfogadott-fenntartasi-tervek>

Területi szintű (átfogó) célkitűzések

Prioritások:

Országos prioritások

- 3160 Természetes disztróf tavak és tavacskák
- 3260 Alföldektől a hegyvidékekig előforduló vízfolyások *Ranunculion fluitantis* és *Callitricho-Batrachion* növényzettel
- 4030 Európai száraz fenyérek
- 7140 Tőzegmohás lápok és ingólápok
- 7230 Mézskedvelő üde láp- és sásrétek
- 91F0 Nagy folyókat kísérő keményfás ligeterdők *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)
- lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*)
- lápi tarkalepke (*Euphydryas aurinia*)
- ingola fajok (*Eudontomyzon spp.*)
- alpesi tarajosgöte (*Triturus carnifex*)
- sárgahasú unka (*Bombina variegata*)
- közönséges denevér (*Myotis myotis*)
- nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*)

Területi prioritások

- 6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*)
- 6440 Folyóvölgyek *Cnidion dubii*-hoz tartozó mocsárrétjei
- 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- 6520 Hegyi kaszálórétek
- sűrű csetkása (*Eleocharis carniolica*)
- sötét hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*)
- haris (*Crex crex*)
- partifecske (*Riparia riparia*)

- A lágyszárúak dominálta jelölő élőhelyeken a szukcesszió lassítása, a cserjék visszaszorítása mozaikos foltokban, a cserjések túlzott térfoglalásának megakadályozása.

- A jelölő élőhelyek fenntartásához a kaszálások fenntartása, felhagyott területek újra kaszálásába vonása.

- A jelölő erdei élőhelyek állományaiban előtérbe szükséges helyezni a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy ahhoz funkciójában jobban közelítő használatok alkalmazását, valamint közelíteni szükséges a lombkorona-, cserje-, lágyszárú szint faji, életkori összetételét a természetes állapotokhoz, különösen a nagy kiterjedésű egykorú és kevés fajú erdőállományok (cseres-tölgyesek, gyertyános-tölgyesek, bükkösök) esetében.

- A jelölő erdei élőhelyeken a számos faj számára élő, szaporodó, és táplálkozó helyet

biztosító mikroélőhelyek megőrzése, idős fa egyedek és holtfa biztosításával.

- A kis táji elemek úgy mint: cserje és fasorok, mezővédő erdősávok, egyedi idős fák, famatuzsálemek fokozott védelme. Lehetőleg védelmük jogszabályi szintre való emelése.
- Intenzív mezőgazdálkodásról környezetkímélőbb módszerekre való átállás. Növényvédő szerek használatának csökkentése. A kis parcellás diverz növénytermesztés visszaállítása, a nagy méretű monokulturás termesztés csökkentése. Az agrobiodiverzitás fenntartása.
- A jelölő élőhelyek védelme bárminemű infrastrukturális fejlesztésekkel szemben.
- Inváziós és tájidegen növényfajok (fehér akác, bíbor nebáncsvirág, amerikai alkörmös) terjedésének lassítása, állományaik visszaszorítása, lehetőleg mechanikailag, ahol ez nem lehetséges, szelektív speciális növényvédőszeres kezeléssel.
- A területen a vadlétszámot olyan szinten szükséges tartani, hogy az a külön vadvédelem nélküli erdőfelújítást ne gátolja, valamint ne okozza a lágyszárú dominálta jelölő élőhelyek degradációját sem.
- Klímaváltozás hatásainak mérséklése. Vízmegtartást segítő jó gyakorlatok alkalmazása. A vízügyi, agrár és természetvédelmi szektor együttműködésének erősítése.
- Meglévő és új létesítésű középvezettségű elektromos hálózat tartóoszlopainak szigetelése, továbbá szükség esetén földkábelbe helyezése. Különös tekintettel a fokozottan érintett madárfajok gyülekező és fészkelési területén.
- Mesterséges költőhelyek fenntartása és újak létrehozása jelölő madárfajok számára (mesterséges odúk, műfészkek és partfalak).

3130 Oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoeto-Nanojuncetea* vegetációval

Kiterjedés: 1,7 ha (SDF 2022)

Reprezentativitás: C (SDF 2022)

Trend: bizonytalan

Az élőhelytípushoz kötődő jelölő fajok:

- sűrű csetkák (*Eleocharis carniolica*)

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. A szántóföldi helyzetű élőhelyfoltokat a belvizek elvezetése és a faültetvények létrehozása veszélyezteti, a klímaváltozás következtében pedig a szélsőséges csapadékeloszlás okozhat problémákat.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely kiterjedése	Szántóföld közeli elhelyezkedésű foltok lecsapolása.	Élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	Mélyfekvésű, gyenge termőképességű szántók intenzív művelésének felhagyása, kompenzációs rendszer ellenében.	2023-2050, folyamatos	mezőgazdaság, vízügy, tulajdonos, gazdálkodó	-
Élőhely kiterjedése	Klíímaváltozás jelentette csapadék mennyiség csökkenés, aszályos évek gyakoriságának emelkedése.	Élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	Víz visszatartási gyakorlatok bevezetése. Mélyfekvésű, gyenge termőképességű szántók intenzív művelésének felhagyása, kompenzációs rendszer ellenében.	2023-2050, folyamatos	mezőgazdaság, vízügy, tulajdonos, gazdálkodó	-

3160 Természetes disztróf tavak és tavacskák

Kiterjedés: 4 ha (SDF 2022)

Reprezentativitás: D

Trend: bizonytalan

Az élőhelytípushoz kötődő jelölő fajok:

- vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
- fekete gólya (*Ciconia nigra*)
- törpegém (*Ixobrychus minutus*)

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. A természetes feltöltődés, továbbá a klímaváltozás következtében tapasztalható csapadékhiány hosszú távon veszély jelentenek, valamint a túltartott vadállomány jelentett nyomás ezek eljellegtelenedéséhez vezethet.

Prioritás: igen (országos szintű)

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely kiterjedése	Klímaváltozás jelentette csapadék mennyiség csökkenés, aszályos évek gyakoriságának emelkedése.	Élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	Víz visszatartási jó gyakorlatok bevezetése. Mélyfekvésű, gyenge termőképességű szántók intenzív művelésének felhagyása, kompenzációs rendszer ellenében.	2023-2050, folyamatos	mezőgazdaság, vízügy, tulajdonos, gazdálkodó	-
Élőhely állapota	A túltartott vadállomány túrásával, dagonyázásával degradálja az élőhelyet.	Az élőhely típus legfeljebb 10%-án lehet a vadállomány hatása nagy, negatív.	1, Vadállomány célt nem veszélyeztető mértékűre csökkentése. 2, Az előfordulási helyein szórók, sózók, vadetetők létesítésének tiltása. A vadgazdálkodó tájékoztatása az élőhely előfordulásáról, természeti értékeiről, érzékenységről.	2023-2040, folyamatos	vadászat, hatóság, természetvédelem	-

3260 Alföldektől a hegyvidékekig előforduló vízfolyások *Ranunculion fluitantis* és *Callitricho-Batrachion* növényzettel

Kiterjedés: 1 ha

Reprezentativitás: C (SDF 2022)

Trend: bizonytalan

Az élőhelytípushoz kötődő jelölő fajok:

- szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*)

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. Kiterjedése nagyon kicsi a területen, egyetlen időszakos megjelenése a Szőce-patakról ismert.

Prioritás: igen (országos szintű)

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely kiterjedése	Az élőhely nagyon kis kiterjedésű, egyetlen ismert megjelenése a Szóce-patakról ismert.	Élőhely kiterjedése ne csökkenjen.	Az <i>Élőhely kiterjedése</i> céljainak eléréséhez javasolt eszközök.	2023-2035	erdészet, vízügy, természetvédelem	-
Élőhely kiterjedése	Klímaváltozás jelentette csapadék mennyiség csökkenés, aszályos évek gyakoriságának emelkedése.	Élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	Víz visszatartási jó gyakorlatok bevezetése. Mélyfekvésű, gyenge termőképességű szántók intenzív művelésének felhagyása, kompenzációs rendszer ellenében.	2023-2050, folyamatos	mezőgazdaság, vízügy, tulajdonos, gazdálkodó	-

3270 Iszapos partú folyók részben *Chenopodium rubri*, részben *Bidention* növényzettel

Kiterjedés: 10 ha

Reprezentativitás: B (SDF 2022)

Trend: bizonytalan

Az élőhelytípushoz kötődő jelölő fajok:

- mocsári teknős (*Emys orbicularis*)
- eurázsiai hód (*Castor fiber*)
- vidra (*Lutra lutra*)

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. Jövőbeli kilátásai a növényi inváziók, a kis kiterjedés és foltjainak elaprózott megjelenése miatt nem megfelelő.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely állapota	Inváziós fajok elsősorban a hibrid keserűfű (<i>Fallopia x bohemica</i>) terjedése az élőhely szerkezetét, fajösszetételét degradálja.	Az inváziós fajok borítása ne növekedjen. Az inváziós fajok állományának visszaszorítása. Az élőhely területének legfeljebb 5%-án lehet az inváziós fajok hatása nagy, negatív.	Az inváziós fajok visszaszorítása, mechanikus és szelektív kémiai módszerek együttes alkalmazásával.	2023-2040, folyamatos	természetvédelem, vízügy	–
Élőhely állapota	A vízfolyásokon pontszerű és diffúz szennyezőforrások rontják az élőhely ökológiai minőségét.	Szennyezőforrások beazonosítása, intézkedés tervezése és végrehajtása.	A természetvédelmi kezelő és a környezethasználók saját forrásai, nagyobb összegű beruházások esetén pályázati források felkutatása és lehívása.	folyamatosan	vízügy, természetvédelem, hatóság	–
Élőhely állapota	A vízelvezetőképesség helyreállítására irányuló fenntartási célú üledékeltávolítás (kotrás) elpusztítja az élőhelyet.	Az élőhely fennmaradását biztosító kezelési módok bevezetése.	A fenntartási munkák során érintetlenül hagyott menedékterületek kialakítása (pl. féloldali kotrás).	folyamatos	vízügy, természetvédelem, hatóság	–

4030 Európai száraz fenyérek

Kiterjedés: 0,7 ha (SDF 2022)

Reprezentativitás: A (SDF 2022)

Trend: csökkenő

Az élőhelytípushoz kötődő jelölő fajok:

- lappantyú (*Caprimulgus europaeus*)

Természetvédelmi helyzet: Rossz. Kis kiterjedése, a természetes szukcesszió (fenyvesek lomberdőkké alakulása), a lombavar felhalmozódása, a szárazodó klíma és a korábbi erdőkielési módok (avargyűjtés, erdei legeltetés) eltűnése, valamint a hegyi rétek legeltetésének visszaszorulása okozza az élőhelytípus visszaszorulását.

Prioritás: igen (országos szintű)

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely kiterjedése	Természetes szukcesszió és mesterséges erdő felújítás jelentette élőhely változás.	Élőhely kiterjedése ne csökkenjen.	Lombavar összegyűjtése 3 évente az érintett területeken. Természetes szukcesszió visszaszorítása a fásszárú vegetáció mechanikus eltávolításával a szeptember 1.-március 15. közötti időszakban.	2023-2035	természetvédelem, erdészet	-
Élőhely kiterjedése	A meglévő élőhelyek kiterjedése csökken a hegyi rétek korábbi használatának (legeltetés) felhagyásával	Élőhely kiterjedése ne csökkenjen.	Extenzív legeltetés biztosítása.	2025-2040	mezőgazdaság, természetvédelem, gazdálkodó	-

6230 Fajgazdag *Nardus*-gyepek szilikátos alapkőzetű hegyvidékeken és a kontinentális európai területek domb- és hegyvidékein

Kiterjedés: 0,1 ha (SDF 2022) az elfogadott fenntartási terv és a legfrissebb felmérések szerint nincs már jelen a területen, ezért az élőhely típust törlésre javasoljuk

Reprezentativitás: -

Trend: -

Az élőhelytípushoz kötődő jelölő fajok:-

Természetvédelmi helyzet: -

Prioritás: -

6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*)

Kiterjedés: 179,72 ha (SDF 2022)

Reprezentativitás: B (SDF 2022)

Trend: csökkenő

Az élőhelytípushoz kötődő jelölő fajok:

- lápi tarkalepke (*Euphydryas aurinia*)
- sötét hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*)
- vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)
- haris (*Crex crex*)
- karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*)
- tövisszúró gébics (*Lanius collurio*)

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. Erősen veszélyeztetett élőhelytípus, ugyanakkor számos állománya természetvédelmi kezelésben áll, ami lehetőséget biztosíthat megőrzésére. Jelenlegi kiterjedése még elegendő az élőhelytípus hosszútávú megőrzéséhez.

Prioritás: igen (területi szintű: az élőhely fontos jelölő lepke és madárfajok élőhelye)

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely állapota	A gyepterületek szerkezete és fajösszetétele romlik a korábbi használat (kaszálás, legeltetés) felhagyása miatt.	A gyepek legalább 60%-a közepes természetességűnél jobb állapotú.	Kaszálás fenntartása, kiterjesztése. A területen található cserjésedett gyepek visszaalakítása gyepterületté.	2023-2040, folyamatos	természetvédelem, mezőgazdaság, gazdálkodó,	–
Élőhely állapota	A túltartott vadállomány túrásával degradálja az élőhelyet.	Az élőhely típus legfeljebb 10%-án lehet a vadállomány hatása nagy, negatív.	1, Vadállomány célt nem veszélyeztető mértékűre csökkentése. 2, Az előfordulási helyein szórók, szóók, vadetetők létesítésének tiltása. A vadgazdálkodó tájékoztatása az élőhely előfordulásáról, természeti értékeiről, érzékenységről.	2023-2040, folyamatos	vadászat, hatóság, természetvédelem	–
Élőhely állapota	Inváziós fajok elsősorban a magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>) terjedése az élőhely szerkezetét, fajösszetételét degradálja.	Az inváziós fajok borítása ne növekedjen. Az inváziós fajok állományának visszaszorítása. Az élőhely területének legfeljebb 5%-án lehet az inváziós	Az inváziós fajok visszaszorítása, mechanikus és szelektív kémiai módszerek együttes alkalmazásával.	2023-2040, folyamatos	természetvédelem, mezőgazdaság, gazdálkodó,	–

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
		fajok hatása nagy, negatív.				

6430 Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai

Kiterjedés: 23,12 ha (SDF 2022)

Reprezentativitás: C (SDF 2022)

Trend: csökkenő

Az élőhelytípushoz kötődő jelölő fajok:

- lápi tarkalepke (*Euphydryas aurinia*)

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. Az élőhely jövőbeli kilátásai az inváziós növények, elsősorban a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) térnyerése, valamint a szukcesszió veszélye miatt nem kielégítő. Feltehetően termőhelyének kiszáradása is hozzájárul egyes helyeken állapotának leromlásához, ami a klímaváltozással is összefüggésbe hozható

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely állapota	A gyepterületek szerkezete és fajösszetétele romlik a korábbi használat (kaszálás, legeltetés) felhagyása miatt.	A gyepek legalább 60%-a közepes természetességűnél jobb állapotú.	Kaszálás fenntartása, kiterjesztése. A területen található cserjésedett gyepek visszaalakítása gyepterületté.	2023-2040, folyamatos	természetvédelem, mezőgazdaság, gazdálkodó,	–
Élőhely állapota	Inváziós fajok elsősorban a magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>) terjedése az élőhely szerkezetét, fajösszetételét degradálja.	Az inváziós fajok borítása ne növekedjen. Az inváziós fajok állományának visszaszorítása. Az élőhely területének legfeljebb 5%-án lehet az inváziós fajok hatása nagy, negatív.	Az inváziós fajok visszaszorítása, mechanikus és szelektív kémiai módszerek együttes alkalmazásával.	2023-2040, folyamatos	természetvédelem, mezőgazdaság, gazdálkodó,	–
Élőhely kiterjedése	Klímaváltozás jelentette csapadék mennyiség csökkenés, aszályos évek gyakoriságának emelkedése.	Élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	Víz visszatartási jó gyakorlatok bevezetése. Mélyfekvésű, gyenge termőképességű szántók intenzív művelésének felhagyása, kompenzációs rendszer ellenében.	2023-2050, folyamatos	mezőgazdaság, vízügy, tulajdonos, gazdálkodó	–

6440 Folyóvölgyek *Cnidion dubii*-hoz tartozó mocsárrétjei

Kiterjedés: 175,76 ha (SDF 2022)

Reprezentativitás: A (SDF 2022)

Trend: stabil

Az élőhelytípushoz kötődő jelölő fajok:

- vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
- fehér gólya (*Ciconia ciconia*)
- fekete gólya (*Ciconia nigra*)
- haris (*Crex crex*)

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. A túllegeltetés és a túltartott vaddisznóállomány túrása veszélyezteti leginkább. A mezőgazdaság egye fokozódó intenzifikációja révén a túlhasználat (elsősorban a túllegeltetés), valamint a felhagyás vagy alulhasználat (csak egyszeri kaszálás, pedig kétszer kellene) komoly veszélyt jelent.

Prioritás: igen (területi szintű: az élőhely hazai kiterjedésének több mint 15 százaléka)

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely állapota	A gyepterületek szerkezete és fajösszetétele romlik a korábbi használat (kaszálás, legeltetés) felhagyása vagy túlhasználata miatt.	A gyepek legalább 60%-a közepes természetességűnél jobb állapotú.	<ul style="list-style-type: none"> • Kaszálás, legeltetés fenntartása, kiterjesztése. • Villanypásztoros legeltetés során jelentkező túllegeltetés visszaszorítása a gazdálkodóval történő együttműködéssel <p>A területen található cserjésedett gyepek visszaalakítása gyepterületté.</p>	2023-2040, folyamatos	természetvédelem, mezőgazdaság, gazdálkodó,	-
Élőhely állapota	A túltartott vadállomány túrásával, degradálja az élőhelyet.	Az élőhely típus legfeljebb 10%-án lehet a vadállomány hatása nagy, negatív.	<ol style="list-style-type: none"> 1, Vadállomány célt nem veszélyeztető mértékűre csökkentése. 2, Az előfordulási helyein szórók, sózók, vadetetőik létesítésének tiltása. <p>A vadgazdálkodó tájékoztatása az élőhely előfordulásáról, természeti értékeiről, érzékenységről.</p>	2023-2040, folyamatos	vadászat, hatóság, természetvédelem	-

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely állapota	Inváziós fajok elsősorban a magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>) terjedése az élőhely szerkezetét, fajösszetételét degradálja.	Az inváziós fajok borítása ne növekedjen. Az inváziós fajok állományának visszaszorítása. Az élőhely területének legfeljebb 5%-án lehet az inváziós fajok hatása nagy, negatív.	Az inváziós fajok visszaszorítása, mechanikus és szelektív kémiai módszerek együttes alkalmazásával.	2023-2040, folyamatos	természetvédelem, mezőgazdaság, gazdálkodó,	-
Élőhely kiterjedése	Klímaváltozás jelentette csapadék mennyiség csökkenés, aszályos évek gyakoriságának emelkedése.	Élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	Víz visszatartási jó gyakorlatok bevezetése. Mélyfekvésű, gyenge termőképességű szántók intenzív művelésének felhagyása, kompenzációs rendszer ellenében.	2023-2050, folyamatos	mezőgazdaság, vízügy, tulajdonos, gazdálkodó	-

6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

Kiterjedés: 473,93 ha (SDF 2022)

Reprezentativitás: A (SDF 2022)

Trend: stabil

Az élőhelytípushoz kötődő jelölő fajok:

- nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)
- sötét hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*)
- vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)
- fehér gólya (*Ciconia ciconia*)
- haris (*Crex crex*)
- karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*)
- tövisszúró gébics (*Lanius collurio*)

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. A túllegeltetés és a túltartott vaddisznóállomány túrása veszélyezteti leginkább. Az élőhelytípust a mezőgazdaság egyre fokozódó intenzifikációja révén a túlhasználat (elsősorban a túllegeltetés), valamint a felhagyás vagy alulhasználat (csak egyszeri kaszálás, pedig helyenként kétszeri lenne szükséges) fenyegeti. A túlhasználat káros hatásait a klímaváltozás vélhetően felerősíti.

Prioritás: igen (területi szintű: az élőhely hazai kiterjedésének több, mint 15 százaléka)

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely állapota	A gyepterületek szerkezete és fajösszetétele romlik a korábbi használat (kaszálás, legeltetés) felhagyása miatt.	A gyepek legalább 60%-a közepes természetességűnél jobb állapotú.	<ul style="list-style-type: none"> • Kaszálás, legeltetés fenntartása, kiterjesztése. • Ahol szükséges évente kétszeri kaszálás biztosítása A területen található cserjésedett gyepek visszaalakítása gyepterületté.	2023-2040, folyamatos	természetvédelem, mezőgazdaság, gazdálkodó,	–
Élőhely állapota	A túltartott vadállomány túrásával, degradálja az élőhelyet.	Az élőhely típus legfeljebb 10%-án lehet a vadállomány hatása nagy, negatív.	<ol style="list-style-type: none"> 1, Vadállomány célt nem veszélyeztető mértékűre csökkentése. 2, Az előfordulási helyein szórók, szóók, vadetetők létesítésének tiltása. A vadgazdálkodó tájékoztatása az élőhely előfordulásáról, természeti értékeiről, érzékenységről.	2023-2040, folyamatos	vadászat, hatóság, természetvédelem	–
Élőhely állapota	Inváziós fajok elsősorban a magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>) terjedése az élőhely szerkezetét,	Az inváziós fajok borítása ne növekedjen. Az inváziós fajok állományának visszaszorítása.	Az inváziós fajok visszaszorítása, mechanikus és szelektív kémiai módszerek együttes alkalmazásával.	2023-2040, folyamatos	természetvédelem, mezőgazdaság, gazdálkodó,	–

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
	fajösszetételét degradálja.	Az élőhely területének legfeljebb 5%-án lehet az inváziós fajok hatása nagy, negatív.				
Élőhely kiterjedése	Klímaváltozás jelentette csapadék mennyiség csökkenés, aszályos évek gyakoriságának emelkedése.	Élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	Víz visszatartási jó gyakorlatok bevezetése. Mélyfekvésű, gyenge termőképességű szántók intenzív művelésének felhagyása, kompenzációs rendszer ellenében.	2023-2050, folyamatos	mezőgazdaság, vízügy, tulajdonos, gazdálkodó	-

6520 Hegyi kaszálórétek

Kiterjedés: 524,45 ha (SDF 2022)

Reprezentativitás: A (SDF 2022)

Trend: csökkenő

Az élőhelytípushoz kötődő jelölő fajok:

- lápi tarkalepke (*Euphydryas aurinia*)
- haris (*Crex crex*)

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. A jelenleg lefedett terület felaprózódott, számos foltját ma már nem kaszálják, a sarjú legeltetése pedig szinte teljesen megszűnt. A tervezési területen nagy kiterjedésű élőhely de erősen sérülékeny, veszélyeztetett.

Prioritás: igen (területi szintű: az élőhely hazai kiterjedésének több, mint 15 százaléka)

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely állapota	A gyepterületek szerkezete és fajösszetétele romlik a korábbi használat (kaszálás, legeltetés) felhagyása miatt.	A gyepek legalább 60%-a közepes természetességűnél jobb állapotú.	<ul style="list-style-type: none"> • Kaszálás, legeltetés fenntartása, kiterjesztése. • Ahol szükséges évente kétszeri kaszálás biztosítása A területen található cserjésedett gyepek visszaalakítása gyepterületté.	2023-2040, folyamatos	természetvédelem, mezőgazdaság, gazdálkodó,	–
Élőhely kiterjedése	Klímváltozás jelentette csapadék mennyiség csökkenés, aszályos évek gyakoriságának emelkedése.	Élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	Víz visszatartási jó gyakorlatok bevezetése.	2023-2050, folyamatos	mezőgazdaság, vízügy, tulajdos, gazdálkodó	–

7140 Tőzegmohás lápok és ingólápok

Kiterjedés: 0,61 ha (SDF 2022)

Reprezentativitás: B (SDF 2022)

Trend: stabil

Az élőhelytípushoz kötődő jelölő fajok:-

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. Kis kiterjedése alapvetően veszélyeztetetté teszi az állományt, de a feltöltődés és a szukcesszió is erősen fenyegeti. Továbbá a klímaváltozás következtében tapasztalható csapadékhiány szintén veszélyt jelent.

Prioritás: igen (országos szintű)

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely kiterjedése	Természetes szukcesszió következtében megnövekszik a fászszerű növények dominanciája.	Élőhely kiterjedése ne csökkenjen.	A fászszerű növényzet mechanikus visszaszorítása 5 évente.	folyamatos	természetvédelem, erdészet	–
Élőhely kiterjedése	Klíímaváltozás jelentette csapadék mennyiség csökkenés, aszályos évek gyakoriságának emelkedése.	Élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	Vízháztartás megőrzése. Vízutánpótlás lehetőségeinek felmérése.	2023-2050, folyamatos	mezőgazdaság, vízügy, tulajdonos, gazdálkodó	–

7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek

Kiterjedés: 13,13 ha (SDF 2022)

Reprezentativitás: C (SDF 2022)

Trend: stabil

Az élőhelytípushoz kötődő jelölő fajok:

- nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)
- sötét hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*)
- vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)
- alpesi tarajosgőte (*Triturus carnifex*)
- sárgahasú unka (*Bombina variegata*)
- vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
- haris (*Crex crex*)

Természetvédelmi helyzet: Kedvező. Jelentősebb állományai állami természetvédelmi kezelésben vannak, ezért megőrzésük biztosított.

Prioritás: igen (országos szintű)

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely kiterjedése	Klímaváltozás jelentette csapadék mennyiség csökkenés, aszályos évek gyakoriságának emelkedése.	Élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	Víz visszatartási jó gyakorlatok bevezetése.	2023-2050, folyamatos	mezőgazdaság, vízügy, tulajdonos, gazdálkodó	-
Élőhely állapota	Inváziós fajok elsősorban a magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>) és a bíbor nebáncsvirág (<i>Impatiens glandulifera</i>) terjedése az élőhely szerkezetét, fajösszetételét degradálja.	Az inváziós fajok borítása ne növekedjen. Az inváziós fajok állományának visszaszorítása. Az élőhely területének legfeljebb 5%-án lehet az inváziós fajok hatása nagy, negatív.	Az inváziós fajok visszaszorítása, mechanikus és szelektív kémiai módszerek együttes alkalmazásával.	2023-2040, folyamatos	természetvédelem, mezőgazdaság, gazdálkodó,	-

9130 Szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*)

Kiterjedés: 5018,91 ha (SDF 2022)

Reprezentativitás: B (SDF 2022)

Trend: csökkenő

Az élőhelytípushoz kötődő jelölő fajok:

- nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*)
- nyugati pisedenevér (*Barbastella barbastellus*)
- fekete harkály (*Dryocopus martius*)
- hamvas küllő (*Picus canus*)
- kék galamb (*Columba oenas*)
- örvös légykapó (*Ficedula albicollis*)

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. A legjelentősebb veszélyforrása az erdészeti beavatkozások során történő átalakításuk. A kocsánytalan és kocsányos tölgy (*Quercus petraea*, *Q. robur*), illetve a fenyőfajok (főleg erdeifenyő) térhódításának nagy az esélye, mivel faanyaguk piaci értéke magasabb a bükkénél. Az erdeifenyő (*Pinus sylvestris*) a térségben őshonos, egykori, szélsőséges termőhelyeken való kiscsoportos előfordulása helyett a nagyterületű és nagy elegyarányú/elegyetlen alkalmazása mindenképpen tájidegen. Az előhasználatok nagy eréllyel történnek, amelyek negatívan hatnak ki a szerkezetre és az összetételre is.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely kiterjedése	A környezeti és emberi hatások összessége az élőhely kiterjedését veszélyeztetheti.	Az élőhely kiterjedése ne csökkenjen.	Az élőhely kiterjedése/állapota céljainak eléréséhez javasolt eszközök.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, hatóság, jogalkotó, gazdálkodó	–
Élőhely kiterjedése	Őshonos, de nem a jelölő élőhelyre jellemző fajokkal való erdőfelújítás (tölgy és fenyő fajok)	Jelölő élőhely erdő felújítása bükkal (és az élőhelyre jellemző elegyfajokkal) történjen.	Erdőfelújítás során nem a jelölő élőhelyre jellemző fajokkal és árnyokkal való felújítás mellőzése. Hatósági szabályozás.	2023-2050	erdészet, jogalkotó hatóság	–
Élőhely kiterjedése	Klímaváltozás jelentette csapadék mennyiség csökkenés, aszályos évek gyakoriságának emelkedése.	Klímaváltozás hatásának enyhítése. Élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	Víz visszatartási jó gyakorlatok bevezetése. Tarvágásos véghasználat mellőzése a területen	2023-2050, folyamatos	mezőgazdaság, vízügy, jogalkotó, tulajdonos, gazdálkodó	–
Élőhely állapota	Inváziós fajok, elsősorban a fehérakác (<i>Robinia pseudoacacia</i>) és az amerikai alkörmös (<i>Phytolacca americana</i>) terjedése az élőhelyszerkezetét, fajösszetételét degradálja.	Az inváziós fajok borítása ne növekedjen. Az inváziós fajok állományának visszaszorítása. Az élőhely területének legfeljebb 5%-án lehet az inváziós fajok hatása nagy, negatív.	Az inváziós fajok visszaszorítása, mechanikus és szelektív kémiai módszerek együttes alkalmazásával.	2023-2050, folyamatos	természetvédelem, erdészet, gazdálkodó, hatóság	–

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely állapota	Különböző vastagságú lábon álló és fekvő holtfa alacsony mennyisége.	Védett területen 30 m ³ /ha, fokozottan védett területen 50 m ³ /ha holtfa visszahagyása.	Az erdőgazdálkodás során az álló és fekvő holt fa, megőrzése, kialakítása aktív, passzív eszközökkel. Hatósági eljárások során a holtfa kitermelés szabályozása.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, gazdálkodó, hatóság	-
Élőhely állapota	Idős, odvas, bőhönccs fák kitermelése.	Hektáronként legalább 6 biotóp fa kijelölése.	Hatósági eljárások során az idős egyedek megőrzésének, biotóp fák kijelölésének szabályozása és betartatása.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, gazdálkodó, hatóság	-
Élőhely állapota	Megfelelő összetételű, mennyiségű és állapotú újulat hiánya. A túltartott vadállomány jelentősen hátráltatja természetes újulat kialakulását.	Az újulat összetétele és állapota biztosítsa a 10-40%-ban elegyfajokból álló lombkorona szint megújulását. A magas és alacsony újulat együttes borítása haladjon meg a 30%-ot.	Vadállomány célt nem veszélyeztető mértékűre csökkentése. Magszóró elegyfák megtartása (hagyásfaként vagy hagyásfa-csoport részeként) a fahasználatok során.	2023-2040, folyamatos	vadászat, természetvédelem	A vadállomány jelenlegi nagysága mellett sok helyen jelentős az egyedek rágottsága.
Élőhely állapota	Homogén átmérő összetételű állományok.	Az állományok 60-70 %-ában a törzsméret eloszlás változatos.	Az erdőgazdálkodás során a faállomány változatos átmérelésének kialakítása, megőrzése, aktív, passzív eszközökkel.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, gazdálkodó, hatóság	-

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely állapota	Homogén záródású állományok.	Változatos záródású, lékekkel és/vagy megbontott, illetve fahasználattal nem érintett foltokkal tagolt erdők arányának növelése a vágásos, átmeneti és örök-erdő üzemmódú állományokban.	Az erdőgazdálkodás során a faállomány változatos záródásának kialakítása, megőrzése, aktív, passzív eszközökkel.	2022-2050	erdészet, természetvédelem, gazdálkodó, hatóság	–
Élőhely állapota	Nem megfelelő üzemmódban történő erdőgazdálkodás.	A jelölő élőhelyhez tartozó erdőrészek örök-erdő üzemmódba való átsorolása.	A következő 10 évben az állományok 1/3-át, az azt követő 20 évben szintén 1/3-át javallott átsorolni örök-erdő üzemmódba. A fennmaradó 1/3-ad átsorolása – a fiatalabb korosztályokba való tartozásuk miatt – csak 30 év után tehető meg.	2023-2050	erdészet, gazdálkodó, hatóság, természetvédelem	–

91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Kiterjedés: 1041,88 ha (SDF 2022)

Reprezentativitás: B (SDF 2022)

Trend: stabil

Az élőhelytípushoz kötődő jelölő fajok:

- skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*)
- alpesi tarajosgőte (*Triturus carnifex*)
- sárgahasú unka (*Bombina variegata*)
- vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
- közönséges denevér (*Myotis myotis*)
- fekete harkály (*Dryocopus martius*)
- hamvas küllő (*Picus canus*)
- örvös légykapó (*Ficedula albicollis*)

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. A szélesebb patak völgyekben, különösen az Őrség peremterületein nagyobb az inváziós növények fertőzése, a fajok közül a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) okozza a legtöbb problémát. További probléma, hogy a természetvédelmi szempontból különösen értékes állományokban is intenzív erdőgazdálkodás folyik.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely kiterjedése	A környezeti és emberi hatások összessége az élőhely kiterjedését veszélyeztetheti.	Az élőhely kiterjedése ne csökkenjen.	Az élőhely kiterjedése/állapota céljainak eléréséhez javasolt eszközök.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, hatóság, jogalkotó, gazdálkodó	–
Élőhely állapota	Idős, odvas, böhöncös fák kitermelése.	Hektáronként legalább 6 biotóp fa kijelölése.	Hatósági eljárások során az idős egyedek megőrzésének, biotóp fák kijelölésének szabályozása és betartatása.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, gazdálkodó, hatóság	–
Élőhely kiterjedése	Klíímaváltozás jelentette csapadék mennyiség csökkenés, aszályos évek gyakoriságának emelkedése.	Klímváltozás hatásának enyhítése. Élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	Víz visszatartási jó gyakorlatok bevezetése. Jelölő élőhelyen előforduló vízforrások, vízbázisok védelme érdekében egy famagasságnyi sugarú körben folyamatos erdőborítást javasolt biztosítani, közvetlen közelükben közelítőnyom nem jelölhető ki. Tarvágásos véghasználat mellőzése a területen.	2023-2050, folyamatos	mezőgazdaság, vízügy, jogalkotó, tulajdonos, gazdálkodó	–
Élőhely állapota	Inváziós fajok elsősorban a fehérakác (<i>Robinia</i>	Az inváziós fajok borítása ne növekedjen.	Az inváziós fajok visszaszorítása, mechanikus és	2023-2050, folyamatos	természetvédelem, erdészet,	–

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
	<i>pseudoacacia</i>) és az bíbor nebáncsvirág (<i>Impatiens glandulifera</i>) terjedése az élőhelyszerkezetét, fajösszetételét degradálja.	Az inváziós fajok állományának visszaszorítása. Az élőhely területének legfeljebb 5%-án lehet az inváziós fajok hatása nagy, negatív.	szelektív kémiai módszerek együttes alkalmazásával.		erdészet gazdálkodó, hatóság	
Élőhely állapota	Különböző vastagságú lábon álló és fekvő holtfa alacsony mennyisége.	Védett területen 30 m ³ /ha, fokozottan védett területen 50 m ³ /ha holtfa visszahagyása.	Az erdőgazdálkodás során az álló és fekvő holt fa megőrzése, kialakítása aktív, passzív eszközökkel. Hatósági eljárások során a holtfa kitermelés szabályozása.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, gazdálkodó, hatóság	-
Élőhely állapota	Homogén átmérő összetételű állományok.	Az állományok 60-70 %-ában a törzsátmérő eloszlás változatos.	Az erdőgazdálkodás során a faállomány változatos átmérőeloszlásának kialakítása, megőrzése, aktív, passzív eszközökkel.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, gazdálkodó, hatóság	-
Élőhely állapota	Homogén záródású állományok.	Változatos záródású, lékekkel és/vagy megbontott, illetve fahasználattal nem érintett foltokkal tagolt erdők arányának növelése a vágásos,	Az erdőgazdálkodás során a faállomány változatos záródásának kialakítása, megőrzése, aktív, passzív eszközökkel.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, gazdálkodó, hatóság	-

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
		átmeneti és örök-erdő üzemmódú állományokban.				
Élőhely állapota	Megfelelő összetételű, mennyiségű és állapotú újulat hiánya. A túltartott vadállomány jelentősen hátráltatja természetes újulat kialakulását.	Az újulat összetétele és állapota biztosítsa a 10-40%-ban elegyfajokból álló lombkorona szint megújulását. A magas és alacsony újulat együttes borítása haladja meg a 30%-ot.	Vadállomány célt nem veszélyeztető mértékűre csökkentése. Magszóró elegyfák megtartása (hagyásfaként vagy hagyásfa-csoport részeként) a fahasználatok során.	2023-2040, folyamatos	vadászat, természetvédelem	A vadállomány jelenlegi nagysága mellett sok helyen jelentős az egyedek rágottsága.

91F0 Nagy folyókat kísérő keményfás ligeterdők *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmenion minoris*)

Kiterjedés: 15,35 ha (SDF 2022)

Reprezentativitás: C (SDF 2022)

Trend: stabil

Az élőhelytípushoz kötődő jelölő fajok:

- csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)
- nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)
- közönséges denevér (*Myotis myotis*)
- barna kánya (*Milvus migrans*)
- darázsölyv (*Pernis apivorus*)
- fekete harkály (*Dryocopus martius*)
- hamvas küllő (*Picus canus*)
- kék galamb (*Columba oenas*)
- közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*)
- lappantyú (*Caprimulgus europaeus*)
- örvös légykapó (*Ficedula albicollis*)

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. A mesterséges felújítások miatt az eljellegtelenedés e ligeterdő-típusnál is valószínűsíthető. A kis terület miatt az élőhelytípus fokozott érzékenységet mutat. Az inváziós növények betörése, az őshonos fajok visszaszorulása reális veszély a jövőben.

Prioritás: igen (országos szintű)

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely kiterjedése	A környezeti és emberi hatások összessége az élőhely kiterjedését veszélyeztetheti.	Az élőhely kiterjedése ne csökkenjen.	Az élőhely kiterjedése/állapota céljainak eléréséhez javasolt eszközök.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, hatóság, jogalkotó, gazdálkodó	–
Élőhely állapota	Idős, odvas, böhöncös fák kitermelése.	Hektáronként legalább 6 biotóp fa kijelölése.	Hatósági eljárások során az idős egyedek megőrzésének, biotóp fák kijelölésének szabályozása és betartatása.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, gazdálkodó, hatóság	–
Élőhely állapota	Különböző vastagságú lábon álló és fekvő holtfa alacsony mennyisége.	Védett területen 30 m ³ /ha, fokozottan védett területen 50 m ³ /ha holtfa visszahagyása.	Az erdőgazdálkodás során az álló és fekvő holt fa, megőrzése, kialakítása aktív, passzív eszközökkel. Hatósági eljárások során a holtfa kitermelés szabályozása.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, gazdálkodó, hatóság	–
Élőhely állapota	Megfelelő összetételű, mennyiségű és állapotú újulat hiánya. A túltartott vadállomány jelentősen hátráltatja természetes újulat kialakulását.	Az újulat összetétele és állapota biztosítsa a 10-40%-ban elegyfajokból álló lombkorona szint megújulását. A magas és alacsony újulat együttes borítása haladja meg a 30%-ot.	Vadállomány célt nem veszélyeztető mértékűre csökkentése. Magszóró elegyfák megtartása (hagyásfaként vagy hagyásfa-csoport részeként) a fahasználatok során.	2023-2040, folyamatos	vadászat, erdészet, természetvédelem	A vadállomány jelenlegi nagysága mellett sok helyen jelentős az egyedek rágottsága.

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely állapota	Homogén átmérő összetételű állományok.	Az állományok 60-70 %-ában a törzsátmérő eloszlás változatos.	Az erdőgazdálkodás során a faállomány változatos átmérőeloszlásának kialakítása, megőrzése, aktív, passzív eszközökkel.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, gazdálkodó, hatóság	-
Élőhely állapota	Homogén záródású állományok.	Változatos záródású, lékekkel és/vagy megbontott, illetve fahasználattal nem érintett foltokkal tagolt erdők arányának növelése a vágásos, átmeneti és örök-erdő üzemmódú állományokban.	Az erdőgazdálkodás során a faállomány változatos záródásának kialakítása, megőrzése, aktív, passzív eszközökkel.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, gazdálkodó, hatóság	-
Élőhely kiterjedése	Klímváltozás jelentette csapadék mennyiség csökkenés, aszályos évek gyakoriságának emelkedése.	Klímváltozás hatásának enyhítése. Élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	Víz visszatartási jó gyakorlatok bevezetése. Jelölő élőhelyen előforduló vízforrások, vízbázisok védelme érdekében egy famagasságnyi sugarú körben folyamatos erdőborítást javasolt biztosítani, közvetlen közelükben közelítőnyom nem jelölhető ki.	2023-2050, folyamatos	mezőgazdaság, vízügy, jogalkotó, tulajdonos, gazdálkodó	-

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
			Tarvágásos véghasználat mellőzése a területen.			
Élőhely állapota	Inváziós fajok, elsősorban a fehérakác (<i>Robinia pseudoacacia</i>) terjedése az élőhelyszerkezetét, fajösszetételét degradálja.	Az inváziós fajok borítása ne növekedjen. Az inváziós fajok állományának visszaszorítása. Az élőhely területének legfeljebb 5%-án lehet az inváziós fajok hatása nagy, negatív.	Az inváziós fajok visszaszorítása, mechanikus és szelektív kémiai módszerek együttes alkalmazásával.	2023-2050, folyamatos	természetvédelem, erdészet, erdészet gazdálkodó, hatóság	–

91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal

Kiterjedés: 5351,59 ha (SDF 2022)

Reprezentativitás: C (SDF 2022)

Trend: stabil

Az élőhelytípushoz kötődő jelölő fajok:

- csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)
- skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*)
- közönséges denevér (*Myotis myotis*)
- nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*)
- nyugati pizedenevér (*Barbastella barbastellus*)
- darázsölyv (*Pernis apivorus*)
- fekete harkály (*Dryocopus martius*)
- hamvas küllő (*Picus canus*)
- kék galamb (*Columba oenas*)
- közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*)
- lappantyú (*Caprimulgus europaeus*)
- örvös légykapó (*Ficedula albicollis*)

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. A vizsgált terület gyertyános-tölgyeseinek legjelentősebb veszélyforrása az erdészeti beavatkozások során történő átalakításuk. A magas piaci értékű faanyaggal bíró fenyőfajok (főleg erdeifenyő) térhódításának nagy az esélye.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely kiterjedése	A környezeti és emberi hatások összessége az élőhely kiterjedését veszélyeztetheti.	Az élőhely kiterjedése ne csökkenjen.	Az élőhely kiterjedése/állapota céljainak eléréséhez javasolt eszközök.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, hatóság, jogalkotó, gazdálkodó	–
Élőhely kiterjedése	Őshonos, de nem a jelölő élőhelyre jellemző fajokkal való erdőfelújítás (fenyő fajok)	Jelölő élőhely erdőfelújítása az élőhelyre jellemző fajokkal történjen.	Erdőfelújítás során nem a jelölő élőhelyre jellemző fajokkal és arányokkal való felújítás mellőzése. Hatósági szabályozás.	2023-2050	erdészet, jogalkotó hatóság	–
Élőhely kiterjedése	Klímaváltozás jelentette csapadék mennyiség csökkenés, aszályos évek gyakoriságának emelkedése.	Klímaváltozás hatásának enyhítése. Élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	Víz visszatartási jó gyakorlatok bevezetése. Tarvágásos véghasználat mellőzése a területen	2023-2050, folyamatos	mezőgazdaság, vízügy, jogalkotó, tulajdonos, gazdálkodó	–
Élőhely állapota	Inváziós fajok, elsősorban a fehérakác (<i>Robinia pseudoacacia</i>) terjedése az élőhely szerkezetét, fajösszetételét degradálja.	Az inváziós fajok borítása ne növekedjen. Az inváziós fajok állományának visszaszorítása. Az élőhely területének legfeljebb 5%-án lehet az inváziós fajok hatása nagy, negatív.	Az inváziós fajok visszaszorítása, mechanikus és szelektív kémiai módszerek együttes alkalmazásával.	2023-2050, folyamatos	természetvédelem, erdészet, gazdálkodó, hatóság	–

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely állapota	Különböző vastagságú lábon álló és fekvő holtfa alacsony mennyisége.	Védett területen 30 m ³ /ha, fokozottan védett területen 50 m ³ /ha holtfa visszahagyása.	Az erdőgazdálkodás során az álló és fekvő holt fa megőrzése, kialakítása aktív, passzív eszközökkel. Hatósági eljárások során a holtfa kitermelés szabályozása.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, gazdálkodó, hatóság	-
Élőhely állapota	Idős, odvas, böhöncös fák kitermelése.	Hektáronként legalább 6 biotóp fa kijelölése.	Hatósági eljárások során az idős egyedek megőrzésének, biotóp fák kijelölésének szabályozása és betartatása.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, gazdálkodó, hatóság	-
Élőhely állapota	Megfelelő összetételű, mennyiségű és állapotú újulat hiánya. A túltartott vadállomány jelentősen hátráltatja természetes újulat kialakulását.	Az újulat összetétele és állapota biztosítsa a 10-40%-ban elegyfajokból álló lombkorona szint megújulását. A magas és alacsony újulat együttes borítása haladjon meg a 30%-ot.	Vadállomány célt nem veszélyeztető mértékűre csökkentése. Magszóró elegyfák megtartása (hagyásfaként vagy hagyásfa-csoport részeként) a fahasználatok során.	2023-2040, folyamatos	vadászat, természetvédelem	A vadállomány jelenlegi nagysága mellett sok helyen jelentős az egyedek rágottsága.
Élőhely állapota	Homogén átmérő összetételű állományok.	Az állományok 60-70 %-ában a törzsátmérő eloszlás változatos.	Az erdőgazdálkodás során a faállomány változatos átmérőeloszlásának kialakítása, megőrzése, aktív, passzív eszközökkel.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, gazdálkodó, hatóság	-

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely állapota	Homogén záródású állományok.	Változatos záródású, lékekkel és/vagy megbontott, illetve fahasználattal nem érintett foltokkal tagolt erdők arányának növelése a vágásos, átmeneti és örök-erdő üzemmódú állományokban.	Az erdőgazdálkodás során a faállomány változatos záródásának kialakítása, megőrzése, aktív, passzív eszközökkel.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, gazdálkodó, hatóság	–
Élőhely állapota	Nem megfelelő üzemmódban történő erdőgazdálkodás.	A jelölő élőhelyhez tartozó erdőrészek örök-erdő üzemmódba való átsorolása.	A következő 10 évben az állományok 1/3-át, az azt követő 20 évben szintén 1/3-át javallott átsorolni örök-erdő üzemmódba. A fennmaradó 1/3-ad átsorolása – a fiatalabb korosztályokba való tartozásuk miatt – csak 30 év után tehető meg.	2023-2050	erdészet, gazdálkodó, hatóság, természetvédelem	–

91M0 Pannon cseres-tölgyesek

Kiterjedés: 43,99 ha (SDF 2022)

Reprezentativitás: C (SDF 2022)

Trend: stabil

Az élőhelytípushoz kötődő jelölő fajok:

- csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)
- nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)
- skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*)
- sárgahasú unka (*Bombina variegata*)
- közönséges denevér (*Myotis myotis*)
- nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*)
- nyugati pisedenevér (*Barbastella barbastellus*)
- darázsölyv (*Pernis apivorus*)
- fekete harkály (*Dryocopus martius*)
- hamvas küllő (*Picus canus*)
- lappantyú (*Caprimulgus europaeus*)
- örvös légykapó (*Ficedula albicollis*)

Természetvédelmi helyzet: Nem kedvező. Kis kiterjedésű, fragmentált állományai találhatóak a területen. A terület cseres-tölgyeseinek legjelentősebb veszélyforrása az erdészeti beavatkozások során történő átalakításuk és az inváziós lágy- és fásszárú fajok terjedése.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely kiterjedése	A környezeti és emberi hatások összessége az élőhely kiterjedését veszélyeztetheti.	Az élőhely kiterjedése ne csökkenjen.	Az élőhely kiterjedése/állapota céljainak eléréséhez javasolt eszközök.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, hatóság, jogalkotó, gazdálkodó	–
Élőhely kiterjedése	Őshonos, de nem a jelölő élőhelyre jellemző fajokkal való erdőfelújítás (fenyő fajok)	Jelölő élőhely erdő felújítása az élőhelyre jellemző fajokkal történjen.	Erdőfelújítás során nem a jelölő élőhelyre jellemző fajokkal és arányokkal való felújítás mellőzése. Hatósági szabályozás.	2023-2050	erdészet, jogalkotó hatóság	–
Élőhely kiterjedése	Klímaváltozás jelentette csapadék mennyiség csökkenés, aszályos évek gyakoriságának emelkedése.	Klímaváltozás hatásának enyhítése. Élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	Víz visszatartási jó gyakorlatok bevezetése. Tarvágásos véghasználat mellőzése a területen	2023-2050, folyamatos	mezőgazdaság, vízügy, jogalkotó, tulajdonos, gazdálkodó	–
Élőhely állapota	Inváziós fajok, elsősorban a fehérakác (<i>Robinia pseudoacacia</i>) terjedése az élőhelyszerkezetét, fajösszetételét degradálja.	Az inváziós fajok borítása ne növekedjen. Az inváziós fajok állományának visszaszorítása. Az élőhely területének legfeljebb 5%-án lehet az inváziós fajok hatása nagy, negatív.	Az inváziós fajok visszaszorítása, mechanikus és szelektív kémiai módszerek együttes alkalmazásával.	2023-2050, folyamatos	Természetvédelem, erdészet, gazdálkodó, hatóság	–

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely állapota	Különböző vastagságú lábon álló és fekvő holtfa alacsony mennyisége.	Védett területen 30 m ³ /ha, fokozottan védett területen 50 m ³ /ha holtfa visszahagyása.	Az erdőgazdálkodás során az álló és fekvő holt fa, megőrzése, kialakítása aktív, passzív eszközökkel. Hatósági eljárások során a holtfa kitermelés szabályozása.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, gazdálkodó, hatóság	-
Élőhely állapota	Idős, odvas, böhöncös fák kitermelése.	Hektáronként legalább 6 biotóp fa kijelölése.	Hatósági eljárások során az idős egyedek megőrzésének, biotóp fák kijelölésének szabályozása és betartatása.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, gazdálkodó, hatóság	-
Élőhely állapota	Megfelelő összetételű, mennyiségű és állapotú újulat hiánya. A túltartott vadállomány jelentősen hátráltatja a természetes újulat kialakulását.	Az újulat összetétele és állapota biztosítsa a 10-40%-ban elegyfajokból álló lombkoronaszint megújulását. A magas és alacsony újulat együttes borítása haladjon meg a 30%-ot.	Vadállomány célt nem veszélyeztető mértékűre csökkentése. Magszóró elegyfák megtartása (hagyásfaként vagy hagyásfa-csoport részeként) a fahasználatok során.	2023-2040, folyamatos	vadászat, természetvédelem	A vadállomány jelenlegi nagysága mellett sok helyen jelentős az egyedek rágottsága.
Élőhely állapota	Homogén átmérő összetételű állományok.	Az állományok 60-70 %-ában a törzsátmérő eloszlás változatos.	Az erdőgazdálkodás során a faállomány változatos átmérőeloszlásának kialakítása, megőrzése, aktív, passzív eszközökkel.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, gazdálkodó, hatóság	-

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhely állapota	Homogén záródású állományok.	Változatos záródású, lékekkel és/vagy megbontott, illetve fahasználattal nem érintett foltokkal tagolt erdők arányának növelése a vágásos, átmeneti és örök-erdő üzemmódú állományokban.	Az erdőgazdálkodás során a faállomány változatos záródásának kialakítása, megőrzése, aktív, passzív eszközökkel.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, gazdálkodó, hatóság	-

sűrű csetkása (*Eleocharis carniolica*)

Állományméret: 2000-5000 egyed (SDF 2022)

Populáció: A (SDF 2022)

Trend: stabil

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 3130 Oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *IsoetoNano-juncetea* vegetációval

Természetvédelmi helyzet: Kedvező

Prioritás: igen (terület szintű: a faj több mint 15 százaléka az Órség Natura2000 területen fordul elő)

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének kiterjedése	A nem megfelelő, folyamatos erdőborítottságot megszüntető erdészeti módszerek megszüntetik, vagy kizárítják a faj termőhelyét.	Faj termőhelyeinek összesített kiterjedése ne csökkenjen.	A faj termőhelyein folyamatos erdőborítottságot biztosító módszerekre (szálaló gazdálkodás) való áttérés	2023-2050	erdészet, természetvédelem, tulajdonos, használó	-
Faj élőhelyének állapota	A klímaváltozással bekövetkező csapadék csökkenés és terület szárazodás. Az aszályos időszakok gyakoriságának emelkedése. Ennek hatását erősítő nem megfelelő vízgazdálkodás.	Megfelelő termőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	Vízmegetartást elősegítő vízgazdálkodás. Tókák, időszakos kisvizek szaporodási/fejlődési időszakban történő ellenőrzése, kiszáradásuk megakadályozása.	2023-2040	vízügy, erdészet, természetvédelem	-
Faj élőhelyének állapota	Túltartott vadállomány, a faj termőhelyéül szolgáló kisvizeket, tókákat dagonyázásuk/erős taposásuk révén erősen degradálja/megszünteti.	Az alkalmas termőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	A vadászatra jogosulttal való aktív együttműködés, nagy vadállomány csökkentése a legfontosabb termőterületek környezetében.	2023-2035	vadászat, erdészet, természetvédelem	-

sávós bödöncsiga (*Theodoxus transversalis*)

Állománynagyság: a faj a természetmegőrzési területen nem fordul elő – a BIOAQUA PRO KFT. adatbázisában a fajnak a Rába folyóból számos előfordulási adata van (65 rekord az 1994 és 2019 közötti időszakból), de csak a körmendi közúti híd és a nicki duzzasztómű közötti szakaszcól. A Körmend feletti folyószakaszon az elmúlt évek igen intenzív kutatásai során sem kerültek elő a faj egyedei, és a vonatkozó irodalom sem közöl adatokat.

Populáció: C (SDF 2022) – de a fentiek tükrében javasoljuk a faj törlését a jelölő fajok közül

Trend: –

A faj előfordulásával érintett közösségi jelentőségű élőhelytípusok: –

Természetvédelmi helyzet: –

Prioritás: igen (országos)

Célkitűzések: –

tompa folyamkagyló (*Unio crassus*)

Állománynagyság: 1,5–2 millió egyed – forrás: BIOAQUA PRO KFT. által végzett mennyiségi típusú felmérések (2003–2019) alapján végzett számítás, a Standard Data Form nem tartalmaz adatot

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: stabil

A faj előfordulásával érintett közösségi jelentőségű élőhelytípusok: –

Természetvédelmi helyzet: Kedvező. A faj rábai állományai erősek és stabilak, ehhez képest a Zalában, a Kerkában és Kercában elenyészően kicsiny (<1%) állományok élnek. Az említett vízfolyások jelenlegi és várható ökológiai állapota alapján a faj állományainak élőhelyi adottságaiban jelentős változások nem várhatók.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj elterjedése	Ismereteink szerint a fajnak erős állományai élnek a Rábában. Kis egyedsűrűséggel előfordul még a faj a Kerkában, Kercában, Zalában és a Szentgyörgyvölgyi-patakban.	A faj elterjedésének és az állományok méretének pontosabb megismerése.	NBmR protokoll szerinti monitoring 5 évente	folyamatosan	természetvédelem	–
Faj élőhelyének állapota	A vízfolyásokon pontszerű és diffúz szennyezőforrások rontják az élőhely ökológiai minőségét.	Szennyezőforrások beazonosítása, intézkedés tervezése és végrehajtása.	A természetvédelmi kezelő és a környezethasználók saját forrásai, nagyobb összegű beruházások esetén pályázati források felkutatása és lehívása.	folyamatosan	vízügy, természetvédelem, hatóság	–

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének állapota	A mezőgazdasági tevékenység következtében folyamatos diffúz terhelés éri a vízfolyásokat (kisebb vízfolyások).	Diffúz terhelés csökkentése.	Esetleges vízszennyezések megakadályozása, a vízfolyás mentén pufferzóna kialakítása.	folyamatos	mezőgazdaság, természetvédelem, tulajdonos, használó	–
Faj élőhelyének állapota	A vízvezetőképesség helyreállítására irányuló fenntartási célú üledékeltávolítás (kotrás) elpusztítja az egyedeket, és időlegesen megszünteti a faj állományainak élőhelyeit (kisebb vízfolyások).	A faj ismert és feltételezhető élőhelyein a faj állományainak fennmaradását biztosító kezelési módok bevezetése.	A fenntartási munkák során érintetlenül hagyott menedékterületek kialakítása (pl. féloldali kotrás).	folyamatos	vízügy, természetvédelem, hatóság	–
Faj élőhelyének állapota	A vízvezetés szempontjából ideálisnak tartott mederparaméterek kialakítása során, a mederkeresztmetszet szélesítésével az áramlás sebessége csökken, a meder homogenizálódik, gyakran teljesen benövényesedik, mely az állományok eltűnését okozza (kisebb vízfolyások).	A meder nagyarányú szélesítésének, feleslegesen nagy mederkeresztmetszet kialakításának elkerülése.	A tervezési tevékenység során egyeztetés a vízügyi ágazattal.	folyamatos	vízügy, természetvédelem, hatóság	–

csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)

Állománynagyság: C (common) (Elfogadott fenntartási terv 2022)

Populáció: B (SDF 2022)

Trend: stabil

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 91F0 Nagy folyókat kísérő keményfás ligeterdők *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)
- 91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal
- 91M0 Pannon cseres-tölgyesek

Természetvédelmi helyzet: Kedvező

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A szántóművelés-hez kapcsolódó növényvédőszer-használat közvetlen veszélyt jelent a fajra.	Jelenlegi állománya ne csökkenjen.	A faj ismert populációinak környezetben környezetkímélő mezőgazdasági művelésre (ökológiai, bio) való átállás.	2023-2050	mezőgazdaság, természetvédelem, gazdálkodó, használó	-
Faj élőhelyének állapota	Elsősorban a lágyszárú inváziós növényfajok jelentősen átalakítják a faj élőhelyeit.	Megfelelő élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	Inváziós fajokkal terhelt de egyébként potenciális élőhelyeken az inváziós növényfajok kaszállással esetleg legeltetéssel való visszaszorítása.	2023-2035	mezőgazdaság, természetvédelem, gazdálkodó, használó	-

díszes tarkalepke (*Hypodryas maturna*)

Állományméret: 10-50 egyed (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: bizonytalan

A faj előfordulásával érintett jelölt élőhelytípusok: -

Természetvédelmi helyzet: Rossz. A faj egyetlen ismert állománya a területen a Szőcei láprét környékén található, a populáció kis mérete alapvetően sebezhetővé teszi a fajt

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A faj egyetlen el-szigetelt kis mé-retű populációja ismert a terüle-ten.	Állománynagyság ne csökkenjen.	Faj élőhelyének állapota objektumnál meghatá-rozott.	2023-2035	természetvéde-lem	-
Faj élőhelyének állapota	Tápnövényt je-lentő kőrisfajok, fagyal kivágása a területről.	Tápnövényül szol-gáló fajok mennyi-sége ne csökkenjen a potenciális elő-for-dulási területen.	Tápnövények ültetése, kivágott egyedek pótlása a potenciális előfor-dulási területen.	folyamatos	természetvéde-lem, erdészet	-

erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*)

Állománynagyság: 0,5-1 millió egyed (Elfogadott fenntartási terv 2022) javasolt: 0,8–1,2 millió egyed – forrás: BIOAQUA PRO KFT. által végzett mennyiségi típusú felmérések (2003–2019) alapján végzett számítás, a Standard Data Form nem tartalmaz adatot

Populáció: B (SDF 2022)

Trend: stabil

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok: –

Természetvédelmi helyzet: Kedvező. A faj rábai állományai erősek és stabilak, ehhez képest a Kerkában és Kercában elenyészően kicsiny (<1%) állományok élnek. Az említett vízfolyások jelenlegi és várható ökológiai állapota alapján a faj állományinak élőhelyi adottságaiban jelentős változások nem várhatók.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének állapota	A mezőgazdasági tevékenység következtében folyamatos diffúz terhelés éri a vízfolyásokat.	Diffúz terhelés csökkentése.	Esetleges vízszennyezések megakadályozása, a vízfolyás mentén pufferzóna kialakítása.	folyamatos	vízügy, mezőgazdaság, természetvédelem	–
Faj élőhelyének állapota	A vízfolyások menti települések tisztított szennyvizeinek bebo-csájtása pontszerű terheléseket jelent a folyó számos pontján. Határon túlról jövő szennyezés is előfordul.	Pontszerű terhelések hatásának csökkentése.	Jobb hatásfokú tisztítás, esetleges havária jellegű vízszennyezések megakadályozása.	folyamatos	vízügy, természetvédelem, hatóság	–

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének állapota	A vízszállító képesség helyreállítására irányuló fenntartási célú tevékenységek (kotrás, mederrendezés partvédelem, stb.) elpusztítják az egyedeket, és megszüntetik a faj állományainak élőhelyeit.	A faj ismert és feltételezhető élőhelyein a faj állományainak (lárva stádium) fennmaradását biztosító kezelési módok bevezetése.	A vízügyi kezelővel közösen kidolgozandó technológiák.	folyamatos	vízügy, természetvédelem, hatóság	–
Faj élőhelyének állapota	A vízvezetés szempontjából ideálisnak tartott mederparaméterek kialakítása során, a mederkeresztmetszet szélesítésével az áramlás sebessége csökken, a meder homogenizálódik, az élőhelyi viszonyok megváltoznak, mely az állományok eltűnését okozza.	A meder nagyarányú szélesítésének, feleslegesen nagy mederkeresztmetszet kialakításának elkerülése.	A tervezési tevékenység során egyeztetés a vízügyi ágazattal.	folyamatos	vízügy, természetvédelem, hatóság	–

kétcsíkos hegyiszitakötő (*Cordulegaster heros*)

Állománynagyság: javasolt: 15–25 ezer egyed (lárva fejlődési állapotra vonatkoztatva, a becslés bizonytalansággal terhelt) – forrás: BIOAQUA PRO KFT. által végzett mennyiségi típusú felmérések (2003–2019) alapján végzett számítás, a Standard Data Form nem tartalmaz adatot

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: stabil

A faj előfordulásával érintett közösségi jelentőségű élőhelytípusok: –

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. Ugyanakkor az állományok többé-kevésbé stabilnak mondhatóak.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének állapota	A faj élőhelyeinek ökológiai paramétereit (vízháztartás, vízhőmérséklet) jelentősen meghatározzák a környező és kísérő erdőállományok. Ezeknek letermelése igen jelentős negatív hatással van az élőhelyi adottságokra.	A faj élőhelyeit képező vízfolyások mentén a környező és kísérő erdőállományok kímélete, tarvágás tilalma, árnyékoló hatás megtartása.	A célkitűzések érvényesítése az erdőtervezési tevékenység során, illetve az egyes hatósági (vízügyi, erdészeti, természetvédelmi) eljárások során.	folyamatos	vízügy, erdészet, természetvédelem, hatóság	–

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének állapota	A klímaváltozás és vízhasználatok következtében fellépő lokális, vagy térségi vízhiány. Labilis vízháztartási viszonyok kialakulása.	A természetes hidrológiai viszonyok minél nagyobb területen történő helyreállítása (pl. levágott mederszakaszok rehabilitációjával, élővé tételével a víz tartózkodási ideje meghosszabbítható, a stabil vízháztartási mutatók elérése.	Az időszakosan jelentkező nagyvizek gyors elvezetésének megakadályozása, vízkivételek korlátozása.	folyamatos	vízügy, mezőgazdaság, természetvédelem, hatóság	-
Faj élőhelyének állapota	A faj egyes élőhelyein a vízügyi kezelési tevékenység (medermorfológia és meder természetességének módosítása) negatívan, jelentősen megváltoztatja a faj szempontjából értelmezett élőhelyi alkalmasságot.	Természetes medermorfológia lehetőség szerinti megtartása. Átfolyásos rendszerű víztározók kialakításának tilalma.	A célkitűzések érvényesítése az erdőtervezési tevékenység során, illetve az egyes hatósági (vízügyi, erdészeti, természetvédelmi) eljárások során.	folyamatos	vízügy, természetvédelem, hatóság	-

lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*)

Állománynagyság: nincs tudomásunk meglévő tenyésző állományról (vítérhez köthető lárva v. exuvium adat), az esetlegesen előforduló imágó egyedek nem adnak lehetőséget állománynagyság meghatározására; a Standard Data Form nem ad meg állománynagyságot

Populáció: C (SDF 2022) – javasolt: jelenlegi ismereteink alapján a 'D' kategória lenne indokolt

Trend: ismeretlen

A faj előfordulásával (potenciálisan) érintett jelölő élőhelytípusok:

- 3150 Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel

Természetvédelmi helyzet: Rossz. A természetmegőrzési területen kevés, a faj tenyészésére alkalmas víztér található, és az utóbbi évek csapadékhiányos időjárása miatt ezek közül több kiszáradt, vagy jelentősen romlott a faj szempontjából értelmezett élőhelyi alkalmassága.

Prioritás: igen (országos szintű)

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj elterjedése	Nincsenek ismereteink aktuális tenyészőhelyekről, -állományokról, csupán szórványos imágó előfordulási adataink vannak (pl. Sásos-tó, Farkasfa – 2010, 2017)	A faj elterjedésének és az állományok méretének megismerése.	NBmR protokoll szerint térképezés, 5 évente, beavatkozási lehetőségek megalapozása	2023-2030	természetvédelem	–
Élőhelykezelés	A klímaváltozás és vízhasználatok következtében fellépő lokális, vagy térségi vízhiány. Labilis vízháztartási viszonyok kialakulása.	A természetes hidrológiai viszonyok helyreállítása, a faj szempontjából értelmezett élőhelyi minőség javítása a potenciális élőhelyeken.	A potenciális élőhelyek víz-háztartásának javítása.	5–10 éven belül (NPI, vízügyi kezelek)	vízügy, mezőgazdaság, természetvédelem	–

lápi tarkalepke (*Euphydrys aurinia*)

Állománymagyság: 500-1000 (SDF 2022)

Populáció: B (SDF 2022)

Trend: csökkenő

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 6410 Képerjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*)
- 6430 Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai
- 6520 Hegyi kaszálórétek

Természetvédelmi helyzet: Rossz. Az elmúlt 10 évben drasztikus visszaszorulása figyelhető meg, melynek során számos kisebb állománya tűnt el. A megmaradt populációk egymástól nagy távolságra, elszigetelve léteznek.

Prioritás: igen (országos)

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének kiterjedése	A faj szűk elterjedésű a területen, jelenleg négy elszigetelt populáció ismert (Magyarszombatfán, Kercaszomoron és Orfaluban.)	Populációk száma ne csökkenjen.	Új megfelelő élőhelyek kialakítása, ökológiai folyosók létrehozása az ismert populációk között.	folyamatos	mezőgazdaság, természetvédelem, tulajdonos, használó, gazdálkodó	Ökológiai folyosók létrehozásának terve jelenleg is zajlik.
Faj élőhelyének állapota	Az inváziós lágylé és fásszárú növények terjedése.	Megfelelő élőhelyen kiterjedése ne csökkenjen.	Inváziós fajok visszaszorítása évente kétszeri megfelelően időzített kaszálással.	folyamatos	mezőgazdaság, természetvédelem, tulajdonos, használó, gazdálkodó	-
Faj élőhelyének állapota	A nem megfelelően kivitelezett kaszálás (nem megfelelő időben, módszerrel, gyakorisággal) veszélyezteti a faj élőhelyeit és az egyedek közvetlen pusztulását is okozhatja	Megfelelő élőhelyen kiterjedése ne csökkenjen.	A faj élőhelyeinek fenntartása évente kétszeri megfelelően időzített kaszálással.	folyamatos	mezőgazdaság, természetvédelem, tulajdonos, használó, gazdálkodó	-

nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)

Állománynagyság: V (nagyon ritka) (Elfogadott fenntartási terv 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: ismeretlen

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 91F0 Nagy folyókat kísérő keményfás ligeterdők *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)
- 91M0 Pannon cseres-tölgyesek

Természetvédelmi helyzet: Rossz. A fajt rendkívül speciális életmódja teszi sebezhetővé, mivel nagyon kevés a számára alkalmas élőhely és az erdőgazdálkodás ennek további csökkenését okozhatja.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A környezeti és emberi hatások összessége a faj állomány-nagyságát veszélyeztetheti.	Az állomány-nagyság ne csökkenjen.	A faj élőhelyének állapota céljainak eléréséhez javasolt eszközök.	2023-2030	erdészet, természetvédelem, használó, tulajdonos, gazdálkodó, hatóság	A faj állománya nem ismert pontosan a területen
Faj élőhelyének állapota	A faj számára szükséges idős, nagyméretű, legalább 30 cm mellmagassági átmérőjű, lehetőleg nap-sütött helyen levő faegyedek hiánya, vagy kivágása esetén a faj számára nincs megfelelő élőhely.	A faj számára alkalmas élőhelyek (szerkezetgazdag, holt és idős fát is tartalmazó erdők, erdei kisvizek) megőrzése, területének növelése. A faj élőhelyén lévő idős, odvasodó, böhöncös faegyedek kímélete.	Idős tölgyes, cseres állományok egy részének faanyagtermesztést nem szolgáló üzemmódban való megőrzése. Nagyméretű, böhöncös, sérült, pusztuló fák hagyásfaként, hagyásfa csoportként, kíméleti területként, biotóp fáként való megőrzése a fahasználatok során (védett területen 30 m ³ /ha, fokozottan védett területen 50 m ³ /ha holtfa).	2023-2050, folyamatos	erdészet, természetvédelem, használó, tulajdonos, gazdálkodó	-
Faj élőhelyének állapota	A kivágott tölgy faanyag a faj számára csalogató hatású a május végétől augusztusig tartó rajzási időszak alatt. A ki-	A kitermelt tölgy faanyag május 15. és augusztus 15. közötti időszakban erdőterületen depónált mennyiségének csökkentése.	A kitermelt faanyag minél nagyobb mennyisége kerüljön elszállításra május 15. előtt.	2023-2050, folyamatos	erdészet, természetvédelem, használó, tulajdonos, gazdálkodó, hatóság	-

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
	termelt fa- anyagba rakott peték az elszállítással, felhasználással elpusztulnak.					

nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

Állománynagyság: C (Elfogadott fenntartási terv 2022 az SDF nem tartalmaz adatot)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: stabil

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek

Természetvédelmi helyzet: Kedvező

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A környezeti és emberi hatások összessége a faj állomány-nagyságát veszélyeztetheti.	Az állomány-nagyság ne csökkenjen.	<i>A faj élőhelyének állapota céljainak eléréséhez javasolt eszközök.</i>	2023-2030	mezőgazdaság, erdészet, természetvédelem, gazdálkodó	-
Faj élőhelyének állapota	Inváziós fajok terjedése a faj számára fontos, sásos foltokat és <i>Rumex</i> fajokat tartalmazó nedves, üde gyepen a faj élőhelyeinek szűkülését okozza.	Az inváziós fajok hatása a faj élőhelyein nem lehet jelentős.	A lágyszárú inváziós fajok elsősorban kaszálással történő visszaszorítása.	2023-2040, folyamatos	mezőgazdaság, erdészet, természetvédelem, gazdálkodó	-
Faj élőhelyének állapota	A klímaváltozással bekövetkező csapadék csökkenés és terület szárazodás. Az aszályos időszakok gyakoriságának emelkedése. Ennek hatását erősítő nem megfelelő vízgazdálkodás.	Megfelelő élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	Vízmegetartást elősegítő vízgazdálkodás. Levespolás tiltása.	2023-2040	mezőgazdaság, erdészet, természetvédelem, gazdálkodó, vízügy	-

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének állapota	A faj számára fontos, sásos foltokat és Rumex fajokat tartalmazó nedves, üde gyepek és erdőszegélyek beerdősülése, vagy intenzív legeltetése / kaszálása a faj élőhelyeinek szűkülését okozza.	A faj élőhelyéül szolgáló sásos foltokat és Rumex fajokat a faj számára megfelelő mennyiségben tartalmazó gyepterületek, szegélyek megőrzése.	A faj élőhelyéül szolgáló gyepterületek kaszálásával, legeltetéssel, vagy 3-10 évente elvégzett célzott természetvédelmi kezeléssel történő fenntartása. A kaszálások során 5-10 % gyepterület, elsősorban a Rumex fajokban gazdag részek, kaszátlanul hagyása a faj teljes fejlődési ciklusa alatt.	2023-2040, folyamatos	természetvédelem, mezőgazdaság, erdőszet, gazdálkodó	-

skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*)

Állománymagyság: C (Elfogadott fenntartási terv 2022 az SDF nem tartalmaz adatot)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: ismeretlen

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal
- 91M0 Pannon cseres-tölgyesek

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. Speciális szaporodó helyi igényei sebezhetővé teszik a fajt a területen.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A környezeti és emberi hatások összessége a faj állomány-nagyságát veszélyeztetheti.	Az állomány-nagyság ne csökkenjen.	A faj élőhelyének állapota céljainak eléréséhez javasolt eszközök.	2023-2030	erdészet, természetvédelem, használó, tulajdonos, gazdálkodó, hatóság	A faj állománya nem ismert pontosan a területen.
Faj élőhelyének állapota	A faj alapvetően az idősebb fákhoz, erdőkhöz kötődik, az éppen elváló kéreg alatt fejlődik a lárvája. A megfelelő faegyedek hiánya csökkenti élőhelyeit.	Elváló kérgű faegyedek jelenléte a faj élőhelyein, faszorokban, facsoportokban.	Erdőgazdálkodási munkavégzés (előhasználato, véghasználat, készletgondozó használat) során a pusztuló, elpusztult faegyedek megőrzése a faj számára megfelelő mennyiségben és hálózatban.	2023-2040, folyamatos	erdészet, természetvédelem, használó, tulajdonos, gazdálkodó, hatóság	-

sötét hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*)

Állománynagyság: C (Elfogadott fenntartási terv 2022 az SDF nem tartalmaz adatot)

Populáció: A (SDF 2022)

Trend: bizonytalan

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*)
- 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. Viszonylag speciális élőhelyigénye és élőhelyeinek átalakulása kisebb mértékben veszélyeztetetté teszik.

Prioritás: igen (terület szintű: a faj több mint 15 százaléka az Őrség Natura2000 területen fordul elő)

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A környezeti és emberi hatások összessége a faj állomány-nagyságát veszélyeztetheti.	Az állomány-nagyság ne csökkenjen.	A faj élőhelyének állapota céljainak eléréséhez javasolt eszközök.	2023-2030	mezőgazdaság, erdészet, természetvédelem, használó, tulajdonos, gazdálkodó, hatóság	-
Faj élőhelyének állapota	A klímaváltozással bekövetkező csapadék csökkenés és terület szárazodás. Az aszályos időszakok gyakoriságának emelkedése. Ennek hatását erősítő nem megfelelő vízgazdálkodás.	Megfelelő élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	Vízmelegtartást elősegítő vízgazdálkodás. Lecsapolás tiltása.	2023-2040	vízügy, mezőgazdaság, természetvédelem, erdészet, gazdálkodó,	-
Faj élőhelyének állapota	Az inváziós lágyszárú növények terjedése.	Megfelelő élőhelyen kiterjedése ne csökkenjen.	Inváziós fajok visszaszorítása megfelelően időzített kaszálással.	folyamatos	természetvédelem, mezőgazdaság, tulajdonos, használó, gazdálkodó	-
Faj élőhelyének állapota	A nem megfelelően kivitelezett kaszálás (nem megfelelő időben, módszerrel, gy-	Megfelelő élőhelyen kiterjedése ne csökkenjen.	A faj élőhelyeinek fenntartása évente kétszeri megfelelően időzített kaszálással.	folyamatos	mezőgazdaság, természetvédelem, tulajdonos, használó, gazdálkodó	-

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
	korisággal) veszélyezteti a faj élőhelyeit és az egyedek közvetlen pusztulását is okozhatja					
Faj élőhelyének állapota	A faj számára fontos kistáji elemek (mezővédő erdősávok, idős fasorok) felszámolása.	A megfelelő szegély élőhelyek mérete ne csökkenjen.	A potenciális élőhelyeken új kistáji elemek létrehozása. Az agrárterületekbe ágyazott fa- és cserjesorok, idős fák eltávolításának tiltása. Egyedi fák, fa- és cserjesorok törvényi védelme. Anyagi ösztönzők bevezetése	2023-2050	mezőgazdálkodás, természetvédelem, tulajdonos, használó	-

vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)

Állománynagyság: C (Elfogadott fenntartási terv 2022 az SDF nem tartalmaz adatot)

Populáció: B (SDF 2022)

Trend: bizonytalan

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*)
- 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. Lokálisan a kaszálás helytelen időzítése, valamint az élőhelyén a magas aranyvessző terjedése veszélyezteti.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A környezeti és emberi hatások összessége a faj állomány-nagyságát veszélyeztetheti.	Az állomány-nagyság ne csökkenjen.	A faj élőhelyének állapota céljainak eléréséhez javasolt eszközök.	2023-2030	mezőgazdaság, természetvédelem, erdészet, használó, tulajdonos, gazdálkodó, hatóság	-
Faj élőhelyének állapota	A klímaváltozással bekövetkező csapadék csökkenés és terület szárazodás. Az aszályos időszakok gyakoriságának emelkedése. Ennek hatását erősítő nem megfelelő vízgazdálkodás.	Megfelelő élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	Vízmelegtartást elősegítő vízgazdálkodás. Lecsapolás tiltása.	2023-2040	vízügy, mezőgazdaság, természetvédelem, erdészet, gazdálkodó,	-
Faj élőhelyének állapota	Az inváziós lágyszárú növények terjedése.	Megfelelő élőhelyen kiterjedése ne csökkenjen.	Inváziós fajok visszaszorítása megfelelően időzített kaszálással.	folyamatos	természetvédelem, mezőgazdaság, tulajdonos, használó, gazdálkodó	-
Faj élőhelyének állapota	A nem megfelelően kivitelezett kaszálás (nem megfelelő időben, módszerrel, gyakorisággal) veszé-	Megfelelő élőhelyen kiterjedése ne csökkenjen.	A faj élőhelyeinek fenntartása évente kétszeri megfelelően időzített kaszálással.	folyamatos	mezőgazdaság, természetvédelem, tulajdonos, használó, gazdálkodó	-

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
	lyezteti a faj élőhelyeit és az egyedek közvetlen pusztulását is okozhatja					
Faj élőhelyének állapota	A faj számára fontos kistáji elemek (mezővédő erdő-sávok, idős fásorok) felszámolása.	A megfelelő szegély élőhelyek mérete ne csökkenjen.	A potenciális élőhelyeken új kistáji elemek létrehozása. Az agrárterületekbe ágyazott fa- és cserjesorok, idős fák eltávolításának tiltása. Egyedi fák, fa- és cserjesorok törvényi védelme. Anyagi ösztönzők bevezetése	2023-2050	mezőgazdálkodás, természetvédelem, tulajdonos, használó	-

balin (*Aspius aspius*)

Állományméret: 1001-5000 egyed (SDF 2022) javasolt: 400–600 egyed – forrás: BIOAQUA PRO KFT. által végzett mennyiségi típusú felmérések (2005–2022) alapján végzett közelítő számítás

Populáció: B (SDF 2022) – de országos adatok ismeretében javasoljuk a 'C' besorolást

Trend: nem ismert

A faj előfordulásával érintett közösségi jelentőségű élőhelytípusok: –

Természetvédelmi helyzet: kedvező

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj elterjedése	A faj elterjedése ismert (szinte kizárólag a Rába folyó), az állományméret adatok pontosításra szorulnak.	A faj állományai méretének pontosabb megismerése. A faj monitorozása: Az ismert előfordulási helyeken az állomány nagyságának vizsgálata és nyomon követése	Mennyiségi vizsgálatok, módszer: NBmR protokoll alkalmazása 5 évente	folyamatos	természetvédelem	–
Faj élőhelyének állapota	A vízfolyásokon a hosszirányú átjárhatóságot akadályozó műtárgyak vannak, ami a faj vándorlásának, illetve a populációk közötti kapcsolatnak akadálya.	Az átjárhatóságot akadályozó műtárgyak listázása, intézkedési terv kidolgozása és megvalósítása. Új műtárgyak építése csak az átjárhatóság biztosításával.	A természetvédelmi és a vízügyi kezelő saját forrásai, nagyobb összegű beruházások esetén pályázati források felkutatása és lehívása.	folyamatos	vízügy, természetvédelem, használó	–

halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*)¹

Állománynagyság: 500-1000 egyed (SDF 2022) javasolt: 30–50 ezer egyed – forrás: BIOAQUA PRO KFT. által végzett mennyiségi felmérések (2005–2022) alapján végzett közelítő számítás

Populáció: B (SDF 2022) – ugyanakkor ismerve a faj országos állományadatait (a közepes és nagyobb folyókban, illetve a Dunában gyakori és elterjedt faj), javasoljuk a 'C' besorolást

Trend: stabil

A faj előfordulásával érintett közösségi jelentőségű élőhelytípusok: –

Természetvédelmi helyzet: kedvező – a faj a természetmegőrzési területen csak a Rábában fordul elő, állományai stabilak, és az állományok élőhelyi adottságainak romlása nem várható

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének állapota	A vízfolyásokon a hosszirányú átjárhatóságot akadályozó műtárgyak vannak, ami a faj vándorlásának, illetve a populációk közötti kapcsolatnak akadálya.	Az átjárhatóságot akadályozó műtárgyak listázása, intézkedési terv kidolgozása és megvalósítása. Új műtárgyak építése csak az átjárhatóság biztosításával.	A természetvédelmi és a vízügyi kezelő saját forrásai, nagyobb összegű beruházások esetén pályázati források felkutatása és lehívása.	folyamatosan	vízügy, természetvédelem,	–
Faj élőhelyének állapota	A vízfolyásokon pontszerű és diffúz szennyezőforrások rontják az élőhely ökológiai minőségét.	Szennyezőforrások beazonosítása, intézkedés tervezése és végrehajtása.	A természetvédelmi kezelő és a környezethasználók saját forrásai, nagyobb összegű beruházások esetén pályázati források felkutatása és lehívása.	folyamatosan	természetvédelem, vízügy, hatóság	–

¹ A Kárpát-medencében élő, halványfoltú küllőként azonosított faj taxonómiai vizsgálatok alapján a *Romanogobio vladykovi* (Fang, 1943).

homoki küllő (*Gobio kessleri*)²

Állománymagyság: 20–40 ezer egyed – forrás: BIOAQUA PRO KFT. által végzett mennyiségi típusú felmérések (2005–2022) alapján végzett közelítő számítás

Populáció: B (SDF 2022)

Trend: stabil

A faj előfordulásával érintett közösségi jelentőségű élőhelytípusok: –

Természetvédelmi helyzet: kedvező – a faj a természetmegőrzési területen csak a Rábában fordul elő, állományai stabilak, és az állományok élőhelyi adottságainak romlása nem várható.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének állapota	A vízfolyásokon a hosszirányú átjárhatóságot akadályozó műtárgyak vannak, ami a faj vándorlásának, illetve a populációk közötti kapcsolatnak akadálya.	Az átjárhatóságot akadályozó műtárgyak listázása, intézkedési terv kidolgozása és megvalósítása. Új műtárgyak építése csak az átjárhatóság biztosításával.	A természetvédelmi és a vízügyi kezelő saját forrásai, nagyobb összegű beruházások esetén pályázati források felkutatása és lehívása.	folyamatosan	vízügy, természetvédelem,	–
Faj élőhelyének állapota	A vízfolyásokon pontszerű és diffúz szennyezőforrások rontják az élőhely ökológiai minőségét.	Szennyezőforrások beazonosítása, intézkedés tervezése és végrehajtása.	A természetvédelmi kezelő és a környezethasználók saját forrásai, nagyobb összegű beruházások esetén pályázati források felkutatása és lehívása.	folyamatosan	természetvédelem, vízügy, hatóság	–

² A faj érvényes latin neve: *Romanogobio kesslerii* (Dybowski, 1862).

ingola fajok (*Eudontomyzon* spp.)³

Állománymagyság: 500-1000 egyed (SDF 2022) **javasolt:** *E. mariae*: 800–1200 ezer egyed; *E. vladykovi*: 400–600 egyed – forrás: BIOAQUA PRO KFT. által végzett mennyiségi típusú felmérések (2005–2022) alapján végzett közelítő számítás

Populáció: B (SDF 2022)

Trend: ismeretlen

A faj előfordulásával érintett közösségi jelentőségű élőhelytípusok: –

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. A Rábán a hosszirányú átjárhatóság akadályozottsága, a Kerkán és Kercán emellett a vízhozam csökkenése is negatívan befolyásolja a két ingolafaj természetvédelmi helyzetét.

Prioritás: igen (országos szintű)

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj elterjedése	A fajok elterjedése jól ismert, állománymagyság-adatok pontosításra szorulnak.	A fajok állományai méretének pontosabb megismerése.	NbmR protokoll szerint 5 évente	folyamatos	természetvédelem	–
Faj élőhelyének állapota	A klímaváltozás és vízhasználatok következtében fellépő lokális, vagy térségi vízhiány. Labilis vízháztartási viszonyok kialakulása.	A természetes hidrológiai viszonyok minél nagyobb területen történő helyreállítása (pl. levágott mederszakaszok rehabilitációjával, élővé tételével a víz tartózkodási ideje meghosszabbítható), a stabilabb vízháztartási mutatók elérése.	A belvizek- és az időszakosan jelentkező nagyvizek gyors elvezetésének megakadályozása (nem duzzasztókkal, hanem a vízfolyás hosszának rehabilitációjával), vízkivételek szükség szerinti korlátozása.	2023-2035	vízügy, mezőgazdaság, természetvédelem,	–

³ A Rába vízgyűjtő területén – a folyóban és néhány betorkolló patakban – a dunai ingola [*Eudontomyzon mariae* (Berg, 1931)], míg a Dráva vízgyűjtőjén – így a Kercában és Kerkában – a Vladykov-ingola (*Eudontomyzon vladykovi* Oliva & Zanandrea, 1959) él.

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének állapota	A vízfolyásokon a hosszirányú átjárhatóságot akadályozó műtárgyak vannak, ami a fajok vándorlásának akadálya.	Az átjárhatóságot akadályozó műtárgyak listázása, intézkedési terv kidolgozása és megvalósítása. Új műtárgyak építése csak az átjárhatóság biztosításával.	A természetvédelmi és a vízügyi kezelő saját forrásai, nagyobb összegű beruházások esetén pályázati források felkutatása és lehívása.	folyamatosan	vízügy, természetvédelem,	–
Faj élőhelyének állapota	A vízfolyásokon pontszerű és diffúz szennyezőforrások rontják az élőhely ökológiai minőségét.	Szennyezőforrások beazonosítása, intézkedés tervezése és végrehajtása.	A természetvédelmi kezelő és a környezethasználók saját forrásai, nagyobb összegű beruházások esetén pályázati források felkutatása és lehívása.	folyamatosan	természetvédelem, vízügy, hatóság	–

magyar bucó (*Zingel zingel*)

Állománynagyság: 500-7000 egyed (SDF 2022) javasolt: 1500–2500 egyed – forrás: BIOAQUA PRO KFT. által végzett mennyiségi típusú felmérések (2005–2022) alapján végzett közelítő számítás

Populáció: A (SDF 2022)– ismerve a faj hazai természetvédelmi helyzetét és állományviszonyait (a fajnak például a Dunában, Tiszában, Drávában, és a Rába alsóbb szakaszain is igen jelentős állományai vannak), a 'C' besorolást tartjuk indokoltnak.

Trend: stabil

A faj előfordulásával érintett közösségi jelentőségű élőhelytípusok: –

Természetvédelmi helyzet: kedvező – a faj a természetmegőrzési területen csak a Rábában fordul elő, állományai stabilak, és az állományok élőhelyi adottságainak romlása nem várható.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének állapota	A vízfolyásokon a hosszirányú átjárhatóságot akadályozó műtárgyak vannak, ami a faj vándorlásának, illetve a populációk közötti kapcsolatoknak akadálya.	Az átjárhatóságot akadályozó műtárgyak listázása, intézkedési terv kidolgozása és megvalósítása. Új műtárgyak építése csak az átjárhatóság biztosításával.	A természetvédelmi és a vízügyi kezelő saját forrásai, nagyobb összegű beruházások esetén pályázati források felkutatása és lehívása.	folyamatosan	vízügy, természetvédelem,	–
Faj élőhelyének állapota	A vízfolyásokon pontszerű és diffúz szennyezőforrások rontják az élőhely ökológiai minőségét.	Szennyezőforrások beazonosítása, intézkedés tervezése és végrehajtása.	A természetvédelmi kezelő és a környezethasználók saját forrásai, nagyobb összegű beruházások esetén pályázati források felkutatása és lehívása.	folyamatosan	természetvédelem, vízügy, hatóság	–

német bucó (*Zingel streber*)

Állománymagyság: 500-1000 (SDF 2022) javasolt: 15–25 ezer egyed – forrás: BIOAQUA PRO KFT. által végzett mennyiségi típusú felmérések (2005–2022) alapján végzett közelítő számítás

Populáció: A (SDF 2022)– ismerve a faj hazai természetvédelmi helyzetét és állományviszonyait (a fajnak a Dunában igen erős, a Felső-Tiszában, a Drávában, a Rába alsóbb szakaszain is jelentős állományai vannak), a 'C' besorolást tartjuk indokoltnak.

Trend: stabil

A faj előfordulásával érintett közösségi jelentőségű élőhelytípusok: –

Természetvédelmi helyzet: kedvező – a faj a természetmegőrzési területen csak a Rábában fordul elő, állományai stabilak, és az állományok élőhelyi adottságainak romlása nem várható.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének állapota	A vízfolyásokon a hosszirányú átjárhatóságot akadályozó műtárgyak vannak, ami a faj vándorlásának, illetve a populációk közötti kapcsolatnak akadálya.	Az átjárhatóságot akadályozó műtárgyak listázása, intézkedési terv kidolgozása és megvalósítása. Új műtárgyak építése csak az átjárhatóság biztosításával.	A természetvédelmi és a vízügyi kezelő saját forrásai, nagyobb összegű beruházások esetén pályázati források felkutatása és lehívása.	folyamatosan	vízügy, természetvédelem,	–
Élőhelykezelés	A vízfolyásokon pontszerű és diffúz szennyezőforrások rontják az élőhely ökológiai minőségét.	Szennyezőforrások beazonosítása, intézkedés tervezése és végrehajtása.	A természetvédelmi kezelő és a környezethasználók saját forrásai, nagyobb összegű beruházások esetén pályázati források felkutatása és lehívása.	folyamatosan	természetvédelem, vízügy, hatóság	–

réti csík (*Misgurnus fossilis*)

Állománynagyság: 100-500 (SDF 2022) javasolt: 500–1000 egyed – forrás: BIOAQUA PRO szakértői becslés

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: ismeretlen

A faj előfordulásával érintett közösségi jelentőségű élőhelytípusok:

- 3150 Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel

Természetvédelmi helyzet: Ismeretlen. A természetmegőrzési területen a fajnak mindössze két előfordulási adata van: a faj jelenlétét 1996-ban kimutatták a Kercából (SALLAI & GYÖRE 1997); a másik adat a céldokumentum írásához kapcsolódó felmérés során keletkezett, egy szemisztatikus vízforgalmú Rába-holtmederben (Szentgotthárd külterület), ahol a faj állományának gyakorisága (CPUE) 4,5 ind./100 m. Valószínűsíthető, hogy még néhány víztérben megtalálhatók a faj állományai, de az egyedsűrűség igen alacsony lehet, valószínűleg kimutathatósági határ alatti.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének állapota	A klímaváltozás és vízhasználatok következtében fellépő lokális, vagy térségi vízhiány. Labilis vízháztartási viszonyok kialakulása.	Az állományok élőhelyeinek megőrzése, azok számára alkalmas állapotban tartása.	A faj élőhelyein a kiszáradás és élőhelyi degradáció megelőzése, a vízpótlás lehetőségének megteremtése.	folyamatos	vízügy, természetvédelem,	–

selymes durbincs (*Gymnocephalus schraetzer*)

Állományméret: 100-500 (SDF 2022)

Populáció: B (SDF 2022) – ugyanakkor ismerve a fajnak a természetmegőrzési területre vonatkoztatott természetvédelmi helyzetét (ld. alább), illetve összevetve ezt az országos előfordulási és állományadatokkal (pl. a Duna és a Tisza teljes hazai szakaszán nagy egyedszámú állományokat ismerünk), álláspontunk szerint a 'D' besorolás lenne indokolt

Trend: nem ismert

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok: –

Természetvédelmi helyzet: Ismeretlen. A fajnak a Rába Körmend feletti szakaszáról csak igen kevés adat van (VIDA 1997 – Rába, Csörötnek 1996); Sallai Z. a fajról írott újabb összefoglaló munkájában (HARASZTHY 2014) a faj rábai előfordulását csak a folyó Körmend alatti szakaszairól jelzi; a BIOAQUA PRO Kft. adatbázisában (1994–2022) a természetmegőrzési területen lévő Rába-szakaszból nincs előfordulási adat – az elmúlt évek intenzív kutatásai ellenére sem. Ismerve a faj élőhelyi igényeit (igényli a jelentősebb víztömeget), valószínűsítjük, hogy a bennfoglalt Rába-szakaszon a faj inkább alkalmi előforduló lehet, állandó szaporodó állománya valószínűleg nincsen.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj elterjedése	A természetmegőrzési területen a faj csak a Rába folyó bennfoglalt szakaszán került elő, de ott is csak igen kevés alkalommal.	A faj elterjedésének és az állományok méretének megismerése.	Monitorozás az NBmR protokoll alapján, 5 évente.	folyamatos	természetvédelem	–

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének állapota	A vízfolyásokon pontszerű és diffúz szennyezőforrások rontják az élőhely ökológiai minőségét.	Szennyezőforrások beazonosítása, intézkedés tervezése és végrehajtása.	A természetvédelmi kezelő és a környezethasználók saját forrásai, nagyobb összegű beruházások esetén pályázati források felkutatása és lehívása.	folyamatosan	vízügy, természetvédelem, hatóság	–
Faj élőhelyének állapota	A Rába folyón a hosszirányú átjárhatóságot akadályozó műtárgyak vannak, ami a faj vándorlásának, illetve a műtárgyak alatti és feletti populációk kapcsolatának akadályai.	Az átjárhatóságot akadályozó objektumok listázása, intézkedési terv kidolgozása és megvalósítása. Új műtárgyak építése csak az átjárhatóság biztosításával.	A természetvédelmi és a vízügyi kezelő saját forrásai, nagyobb összegű beruházások esetén pályázati források felkutatása és lehívása.	folyamatosan	vízügy, természetvédelem	–

szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*)⁴

Állománymagyság: javasolt: 60–90 ezer egyed – forrás: BIOAQUA PRO KFT. által végzett mennyiségi típusú felmérések (2005–2022) alapján végzett közelítő számítás

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: nem ismert

A faj előfordulásával érintett közösségi jelentőségű élőhelytípusok:

- 3150 Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel
- 3260 Alföldektől a hegyvidékekig előforduló vízfolyások *Ranunculion fluitantis* és *Callitricho-Batrachion* növényzettel

Természetvédelmi helyzet: kedvező – a fajnak erős állományai vannak a Rábában, annak állandóbb vizű holtmedreiben, a Zalában, a Kercában és Kerkában, a Szentgyörgyvölgyi-patakban, de rendszeresen előfordul a fenti folyók mellékvízeinek alsóbb szakaszain is.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérése	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj elterjedése	A faj elterjedési és állománymagyság-adatai pontosításra szorulnak.	A faj elterjedésének és állományai méretének pontosabb megismerése.	NBmR protokoll alapján, 5 évente.	folyamatos	természetvédelem	–

⁴ A fent nevesített alfajt ma már önálló fajként kezelik, *Rhodeus amarus* (Bloch, 1782) név alatt.

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének állapota	A klímaváltozás és vízhasználatok következtében fellépő lokális, vagy térségi vízhiány. Egyes vízterekben labilis vízháztartási viszonyok kialakulása.	A természetes hidrológiai viszonyok minél nagyobb területen történő helyreállítása (pl. levágott mederszakaszok rehabilitációjával, élővé tételével a víz tartózkodási ideje meghosszabbítható), a stabil vízháztartási mutatók elérése.	A belvizek- és az időszakosan jelentkező nagyvizek gyors elvezetésének megakadályozása (nem duzzasztókkal, hanem a vízfolyás hosszának rehabilitációjával), vízkivételek szükség szerinti korlátozása.	5–10 éven belül	vízügy, mezőgazdaság természetvédelem,	–
Faj élőhelyének állapota	A vízfolyásokon a hosszirányú átjárhatóságot akadályozó műtárgyak vannak, ami a faj vándorlásának, illetve a populációk közötti kapcsolatnak akadálya.	Az átjárhatóságot akadályozó műtárgyak listázása, intézkedési terv kidolgozása és megvalósítása. Új műtárgyak építése csak az átjárhatóság biztosításával.	A természetvédelmi és a vízügyi kezelő saját forrásai, nagyobb összegű beruházások esetén pályázati források felkutatása és lehívása.	folyamatosan	vízügy, természetvédelem	–
Élőhelykezelés	A vízfolyásokon pontszerű és diffúz szennyezőforrások rontják az élőhely ökológiai minőségét.	Szennyezőforrások beazonosítása, intézkedés tervezése és végrehajtása.	A természetvédelmi kezelő és a környezethasználók saját forrásai, nagyobb összegű beruházások esetén pályázati források felkutatása és lehívása.	folyamatosan	természetvédelem, vízügy, hatóság	–

törpecsík (*Sabanejewia aurata*)⁵

Állománynagyság: 500-700 egyed (SDF 2022) javasolt: 16–24 ezer egyed (*S. balcanica*: 8–12 ezer, *S. bulgarica*: 8–12 ezer) – forrás: BIOAQUA PRO KFT. által végzett mennyiségi típusú felmérések (2005–2022) alapján végzett közelítő számítás

Populáció: B (SDF 2022) – de az országos állományadatok ismeretében (a közepes és nagyobb folyókban elterjedt, helyenként gyakori faj) a 'C' besorolás lenne indokolt

Trend: stabil

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok: –

Természetvédelmi helyzet: Kedvező. A faj a természetmegőrzési területen csak a Rábában fordul elő, állományai stabilak, és az állományok élőhelyi adottságainak romlása nem várható.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhelykezelés	A vízfolyásokon a hosszirányú átjárhatóságot akadályozó műtárgyak vannak, ami a faj vándorlásának, illetve a populációk közötti kapcsolatnak akadálya.	Az átjárhatóságot akadályozó műtárgyak listázása, intézkedési terv kidolgozása és megvalósítása. Új műtárgyak építése csak az átjárhatóság biztosításával.	A természetvédelmi és a vízügyi kezelő saját forrásai, nagyobb összegű beruházások esetén pályázati források felkutatása és lehívása.	folyamatosan	vízügy, természetvédelem,	–

⁵ A fent nevesített fajt a taxonómiai munkák szétbontották, eszerint Magyarországon jelenleg a balkáni csík [*Sabanejewia balcanica* (Karaman, 1922)] és a bolgár csík [*Sabanejewia bulgarica* (Drensky, 1928)] fordul elő. A szétválasztás óta történt felmérések alapján a Rábában mindkét faj előfordul.

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Élőhelykezelés	A vízfolyásokon pontszerű és diffúz szennyezőforrások rontják az élőhely ökológiai minőségét.	Szennyezőforrások beazonosítása, intézkedés tervezése és végrehajtása.	A természetvédelmi kezelő és a környezethasználók saját forrásai, nagyobb összegű beruházások esetén pályázati források felkutatása és lehívása.	folyamatosan	természetvédelem, vízügy, hatóság	–

alpesi tarajosgőte (*Triturus carnifex*)

Állományméret: 5000-1000 egyed (SDF 2022)

Populáció: A (SDF 2022)

Trend: bizonytalan

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 7230 Mészkevelő üde láp- és sásrétek
- 91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. A klímaváltozás jelentette szárazodás, nem megfelelő erdőgazdálkodási gyakorlatok és az inváziós halfajok terjedése veszélyezteti a faj élőhelyeit.

Prioritás: igen (országos)

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A környezeti és emberi hatások összessége a faj állomány-nagyságát veszélyeztetheti.	Az állomány-nagyság ne csökkenjen.	A Faj élőhelyének állapota céljainak eléréséhez javasolt eszközök összessége.	2023-2030	erdészet, természetvédelem, hatóság, tulajdonos	-
Faj élőhelyének állapota	Nem megfelelő erdőgazdálkodás okozta talajbolygatás, kifejezetten a szaporodási időszakban, a felnőtt egyedek és a szaporulat pusztulását okozzák, szaporodó helyüket megszüntetik.	Állomány-nagyság és szaporodó helyül szolgáló víztestek nagysága ne csökkenjen.	Szaporodó helyül szolgáló kisvíztestek felkutatása, erdőgazdálkodók tájékoztatása, fakitermelési munkák korlátozása.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, hatóság, tulajdonos	-
Faj élőhelyének állapota	A klímaváltozással bekövetkező csapadék csökkenés és terület szárazodás. Az aszályos időszakok gyakoriságának emelkedése. Ennek hatását erősítő nem megfelelő vízgazdálkodás.	Megfelelő vizes élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	Víz megtartást elősegítő vízgazdálkodás. Tókák, időszakos kisvizek szaporodási/fejlődési időszakban történő ellenőrzése, kiszáradásuk megakadályozása.	2023-2040	erdészet, természetvédelem, hatóság,	-

sárgahasú unka (*Bombina variegata*)

Állománynagyság: 5000-10000 egyed (SDF2022)

Populáció: A (SDF 2022)

Trend: bizonytalan

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek
- 91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 91M0 Pannon cseres-tölgyesek

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. A klímaváltozás jelentette szárazodás, nem megfelelő erdőgazdálkodási gyakorlatok és az inváziós halfajok terjedése veszélyezteti a faj élőhelyeit.

Prioritás: igen (országos szintű)

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A környezeti és emberi hatások összessége a faj állomány-nagyságát veszélyeztetheti.	Az állomány-nagyság ne csökkenjen.	A Faj élőhelyének állapota céljainak eléréséhez javasolt eszközök összessége.	2023-2030	erdészet, természetvédelem, hatóság, tulajdonos	-
Faj élőhelyének állapota	Nem megfelelő erdőgazdálkodás okozta talajbolygatás, kifejezetten a szaporodási időszakban, a felnőtt egyedek és a szaporulat pusztulását okozzák, szaporodó helyüket megszüntetik.	Állomány-nagyság és szaporodó helyül szolgáló víztestek nagysága ne csökkenjen.	Szaporodó helyül szolgáló kisvíztestek felkutatása, erdőgazdálkodók tájékoztatása, fakitermelési munkák korlátozása.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, hatóság, tulajdonos	-
Faj élőhelyének állapota	A klímaváltozással bekövetkező csapadék csökkenés és terület szárazodás. Az aszályos időszakok gyakoriságának emelkedése. Ennek hatását erősítő nem megfelelő vízgazdálkodás.	Megfelelő vizes élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	Víz megtartást elősegítő vízgazdálkodás. Tókák, időszakos kisvizek szaporodási/fejlődési időszakban történő ellenőrzése, kiszáradásuk megakadályozása.	2023-2040	erdészet, természetvédelem, hatóság,	-

vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

Állománymagyság: 500-1000 (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: bizonytalan

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 3150 Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel
- 3160 Természetes disztróf tavak és tavacskák
- 6440 Folyóvölgyek *Cnidion dubii*-hoz tartozó mocsárrétjei
- 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek
- 91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. A klímaváltozás jelentett szárazodás, kis vizek és időszakos vizek kiszáradása veszélyezteti.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A környezeti és emberi hatások összessége a faj állomány-nagyságát veszélyeztetheti.	Az állomány-nagyság ne csökkenjen.	A Faj élőhelyének állapota céljainak eléréséhez javasolt eszközök összessége.	2023-2030	erdészet, természetvédelem, hatóság, tulajdonos	-
Faj élőhelyének állapota	Nem megfelelő erdőgazdálkodás okozta talajbolygatás, kifejezetten a szaporodási időszakban, a felnőtt egyedek és a szaporulat pusztulását okozzák, szaporodó helyüket megszüntetik.	Állomány-nagyság és szaporodó helyül szolgálható víztestek nagysága ne csökkenjen.	Szaporodó helyül szolgálható kisvíztestek felkutatása, erdőgazdálkodók tájékoztatása, faki-termelési munkák korlátozása.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, hatóság, tulajdonos	-
Faj élőhelyének állapota	A klímaváltozással bekövetkező csapadék csökkenés és terület szárazodás. Az aszályos időszakok gyakoriságának emelkedése. Ennek hatását erősítő nem megfelelő vízgazdálkodás.	Megfelelő vizes élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.	Víz megtartást elősegítő vízgazdálkodás. Tókák, időszakos kisvizek szaporodási/fejlődési időszakban történő ellenőrzése, kiszáradásuk megakadályozása.	2023-2040	erdészet, természetvédelem, hatóság,	-

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A szántóművelés-hez kapcsolódó intenzív növényvédőszer-használat a faj táplálék-bázisát szűkíti, és az egyedek közvetlen pusztulását is okozhatja.	Jelenlegi állománya ne csökkenjen.	Környezetkímélő gyom és rovarirtó, illetve növényvédőszer használata elősegítése a mezőgazdaságterületeken.	2023-2035, folyamatos	mezőgazdaság, természetvédelem, hatóság, használó, gazdálkodó	-

közönséges denevér (*Myotis myotis*)

Állománynagyság: 200-500 egyed (SDF 2022)

Populáció: B (SDF 2022)

Trend: csökkenő

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 91E0 Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 91F0 Nagy folyókat kísérő keményfás ligeterdők *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)
- 91G0 Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal
- 91M0 Pannon cseres-tölgyesek

Természetvédelmi helyzet: Rossz. Elsősorban a szaporodóhelyét jelentő egyházi épületek felújítása során alkalmazott lezárások veszélyeztetik. Emellett a vegyszeres légi szúnyogirtás is komoly veszélyt jelent közvetve és közvetlenül is a fajra.

Prioritás: igen (országos szintű)

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A környezeti és emberi hatások összessége a faj állomány-nagyságát veszélyeztetheti.	Az állomány-nagyság ne csökkenjen.	A Faj élőhelyének állapota céljainak eléréséhez javasolt eszközök összessége.	2023-2030	erdészet, természetvédelem, hatóság, tulajdonos	-
Faj élőhelyének állapota	A táplálékbázist képező ízeltlábúak irtása negatív hatású a táplálkozási lehetőségek beszűkítése, illetve az indirekt toxicitás miatt.	Rovarokban gazdag táplálkozóhelyek kiterjedése ne csökkenjen	Mezőgazdasági növényvédelem, ill. a lakott területeken végzett szűnyoggyérítések során denevérvédelmi szempontok figyelembevétele.	2023-2040, folyamatos	erdészet, természetvédelem, hatóság	-
Faj élőhelyének állapota	Az épületlakók szülőkolóniákat veszélyeztető beavatkozások. Ezekben a terekben a fakonzerváló szerek széleskörű alkalmazása, a rosszul időzített/kivitelezett épület felújítások, javítások a mesterséges éj-	A faj jelentős szaporodó helyeinek száma ne csökkenjen.	A szálláshelyként használt/használatos épületek esetében a denevérek szabad ki-be mozgásának fenntartása. A szállásépületek átalakításának szabályozása (időbeli ütemezés, alkalmazott technológia és felhasznált anyagok szabályozása), denevérvédelmi	2024-2050, folyamatos	építésügy, használó, természetvédelem, hatóság	-

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
	szakai megvilágítás a szülőkolóniák megszűnését okozhatják.		szempontok érvényesítése, berepülő nyílások biztosítása. Kölyöknevelési időszakban a mesterséges kivilágítás szüneteltetése.			
Faj élőhelyének állapota	Épületekben a klímaváltozás következtében (szélsőségesen megemelkedő hőmérsékleti értékek miatt) csökkenő túlélés a kölyöknevelés idején.	A faj jelentős előfordulási (szaporodó) helyeinek száma ne csökkenjen.	Tetőszerkezet átalakítások során denevérvédelmi szempontok figyelembevétele. Kiegészített tetőtéri mikroklímát eredményező, túlmelegedést csökkentő tetőszerkezet kialakítása.	2023-2040, folyamatos	építésügy, használó, természetvédelem, hatóság	-
Faj élőhelyének állapota	A homogén egykorú (fiatal) erdőállományok, a megfelelő mennyiségű holt- és idős fát nem tartalmazó erdők kevésbé alkalmas élőhelyek a faj számára.	A faj számára alkalmas élőhelyek, táplálkozó-helyek (szerkezetgazdag, holt és idős fát is tartalmazó erdők, erdei kisvizek) megőrzése, területének növelése. A faj élőhelyén lévő idős, odvasodó, böhöncös faegyedek kímélete (védett területen 30 m ³ /ha, fokozottan védett	Az erdőgazdálkodás során a faállomány változatos, holtfát és idős fát is tartalmazó szerkezetének kialakítása, megőrzése, aktív, passzív eszközökkel. Hatósági eljárások során a célok figyelembevétele.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, hatóság, tulajdonos	-

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
		területen 50 m ³ /ha holtfa).				

nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*)

Állomány: 501-1000 egyed (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: ismeretlen

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 9130 Szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*)
- 91G0 Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal
- 91M0 Pannon cseres-tölgyesek

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. Erősen kötődik az őshonos fafajokból álló, idős, szinte összeroskadó erdőkhöz. Éppen ezért az idős erdők hiánya, az idős faegyedek kivágása veszélyezteti leginkább.

Prioritás: igen (országos szintű)

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A környezeti és emberi hatások összessége a faj állomány-nagyságát veszélyeztetheti.	Az állomány-nagyság ne csökkenjen.	A Faj élőhelyének állapota céljainak eléréséhez javasolt eszközök összessége.	2023-2030	erdészet, természetvédelem, hatóság, tulajdonos	-
Faj élőhelyének állapota	A táplálékbázist képező ízeltlábúak irtása negatív hatású a táplálkozási lehetőségek beszűkítése, illetve az indirekt toxicitás miatt.	Rovarokban gazdag táplálkozóhelyek kiterjedése ne csökkenjen	Mezőgazdasági növényvédelem, ill. a lakott területeken végzett szűnyoggyérítések során denevérvédelmi szempontok figyelembevétele.	2023-2040, folyamatos	erdészet, természetvédelem, hatóság	-
Faj élőhelyének állapota	A homogén egykorú (fiatal) erdőállományok, a megfelelő mennyiségű holt- és idős fát nem tartalmazó erdők kevésbé alkalmas élőhelyek a faj számára.	A faj számára alkalmas élőhelyek, táplálkozó-helyek (szerkezetgazdag, holt és idős fát is tartalmazó erdők, erdei kisvizek) megőrzése, területének növelése. A faj élőhelyén lévő idős, odvasodó, bőhőncös faegyedek kímélete (védett területen 30 m ³ /ha,	Az erdőgazdálkodás során a faállomány változatos, holtfát és idős fákat is tartalmazó szerkezetének kialakítása, megőrzése, aktív, passzív eszközökkel. Hatósági eljárások során a célok figyelembevétele.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, hatóság, tulajdonos	-

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
		fokozottan védett területen 50 m ³ /ha holtfa).				
Faj élőhelyének állapota	A szálláshelynek / szülőkolóniának / teledőhelynek alkalmas kéregvedlett, odvas idős fák kivágása, ill. a lábonszáradt álló holtfák eltávolítása a kölyöknevelési ill. a teledési időszakban az állatok tömeges pusztulását okozhatja.	A faj számára megfelelő mennyiségben szükséges biztosítani elváló kérgű, nagyméretű, böhöncös, sérült, pusztuló faegyedeket 5-10 db/ha (optimális esetben legalább 10 db/ha) számban	Idős erdőállományok egy részének faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódban való megőrzése. Nagyméretű, böhöncös, sérült, pusztuló fák hagyásfaként, hagyásfa csoportként, kíméleti területként, biotóp fáként való megőrzése a fahasználatok során. Az esetleges fakitermelések augusztus 15. és október 31. közötti elvégzése, így elkerülhető a kölykezőkolóniák, illetve a teledőcsoportok elpusztulása.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, hatóság, tulajdonos	-

nyugati pizedenevér (*Barbastella barbastellus*)

Állománynagyság: 501-1000 egyed (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: ismeretlen

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 9130 Szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*)
- 91G0 Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal
- 91M0 Pannon cseres-tölgyesek

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. Erősen kötődik az őshonos fafajokból álló, idős, szinte összeroskadó erdőkhöz. Éppen ezért az idős erdők hiánya, az idős faegyedek kivágása veszélyezteti leginkább.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A környezeti és emberi hatások összessége a faj állomány-nagyságát veszélyeztetheti.	Az állomány-nagyság ne csökkenjen.	<i>A Faj élőhelyének állapota</i> céljainak eléréséhez javasolt eszközök összessége.	2023-2030	erdészet, természetvédelem, hatóság, tulajdonos	-
Faj élőhelyének állapota	A táplálékbázist képező ízeltlábúak irtása negatív hatású a táplálkozási lehetőségek beszűkítése, illetve az indirekt toxicitás miatt.	Rovarokban gazdag táplálkozóhelyek kiterjedése ne csökkenjen	Mezőgazdasági növényvédelem, ill. a lakott területeken végzett szűnyogyirtések során denevérvédelmi szempontok figyelembevétele.	2023-2040, folyamatos	erdészet, természetvédelem, hatóság	-
Faj élőhelyének állapota	A homogén egykorú (fiatal) erdőállományok, a megfelelő mennyiségű holt- és idős fát nem tartalmazó erdők kevéssé alkalmas élőhelyek a faj számára.	A faj számára alkalmas élőhelyek, táplálkozó-helyek (szerkezetgazdag, holt és idős fát is tartalmazó erdők, erdei kisvizek) megőrzése, területének növelése. A faj élőhelyén lévő idős, odvasodó, bőhőncös faegyedek kímélete (védett területen 30 m ³ /ha,	Az erdőgazdálkodás során a faállomány változatos, holtfát és idős fákat is tartalmazó szerkezetének kialakítása, megőrzése, aktív, paszív eszközökkel. Hatósági eljárások során a célok figyelembevétele.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, hatóság, tulajdonos	-

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
		fokozottan védett területen 50 m ³ /ha holtfa).				
Faj élőhelyének állapota	A szálláshelynek / szülőkolóniának / teletőhelynek alkalmas kéregvedlett, odvas idős fák kivágása, ill. a lábonszáradt álló holtfák eltávolítása a kölyöknevelési ill. a teletési időszakban az állatok tömeges pusztulását okozhatja.	A faj számára megfelelő mennyiségben szükséges biztosítani elváló kérgű, nagyméretű, böhöncös, sérült, pusztuló faegyedeket 5-10 db/ha (optimális esetben legalább 10 db/ha) számban	Idős erdőállományok egy részének faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódban való megőrzése. Nagyméretű, böhöncös, sérült, pusztuló fák hagyásfaként, hagyásfa csoportként, kíméleti területként, biotóp fáként való megőrzése a fahasználatok során. Az esetleges fakitermelések augusztus 15. és október 31. közötti elvégzése, így elkerülhető a kölykezőkolóniák, illetve a teletőcsoportok elpusztulása.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, hatóság, tulajdonos	-

balkáni fakopáncs (*Dendrocopos syriacus*) állandó (p) állománya

Állományméret: 1-5 pár (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: bizonytalan

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok: -

Természetvédelmi helyzet: Kielégítő

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	Fészkelőhelyek alkalmasságának csökkenéséből adódó állomány-vesztés.	Jelenlegi állománya ne csökkenjen. A fészkelőhelyét biztosító erdőrészekben a fahasználat III.15-VII.15 közötti szüneteltetése.	Az erdőgazdálkodóval való együttműködéssel a fajt veszélyeztető gazdálkodói gyakorlat befolyásolása és átalakítása.	2023-2030, folyamatos	erdész, természetvédelem, tulajdonos, használó, gazdálkodó, hatóság	-
Faj élőhelynek kiterjedése	Tájidegen fajokkal való erdőfelújítás.	A pusztuló lucfenyvesek helyén egyes, jelölő élőhelyekre jellemző faállomány kialakítása. Tájidegen fajokkal történő erdőfelújítás teljes mellőzése.	Anyagi ösztönzők bevezetése.	2023-2050	erdész, természetvédelem, tulajdonos, használó, gazdálkodó, hatóság, jogalkotó	-
Faj élőhelynek állapota	Élőhelyszerkezeti elemek eltűnése	Fészkelőhelyek minősége ne csökkenjen. A faj költőhelyén lévő idős, odvasodó, böhöncös faegyedek kímélete (védett területen 30 m ³ /ha, fokozottan védett területen 50 m ³ /ha holtfa).	Az erdőgazdálkodás során a faj kedvező életfeltételeinek biztosítása az erdőrészek szintjén. Hagyásfacsoportok, idős állományrészek kíméleti területként való kijelölése, fenntartása. Anyagi ösztönzők bevezetése.	2023-2050, folyamatos	erdész, természetvédelem, tulajdonos, használó, gazdálkodó, hatóság, jogalkotó	-

barna kánya (*Milvus migrans*) gyülekező (c) állománya

Állományméret: 2 egyed (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: Stabil

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 91F0 Nagy folyókat kísérő keményfás ligeterdők *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. Feltehetőleg a szennyezéseknek, emberi zavarásoknak köszönhetően.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A faj egyedeinek direkt és indirekt módon történő mérgezése.	Állomány-nagyság ne csökkenjen. Direkt és indirekt mérgezések visszaszorítása.	Rágcsálóirtó szerek használatának beszüntetése a potenciális költő és táplálkozó területeken. Illegális tevékenységek szankcionálásának erősítése; társadalmi kontroll	2023-2030	jogalkotó, vadászat, mezőgazdaság, hatóság	-
Faj állomány-nagysága	Vezetékek, légkábelek okozta mortalitás	Oszlop és vezeték-szigetelési feladatok ellátása min. 1 km/év mértékben a potenciális élő és táplálkozó területeken.	Elektromos vezetékek és tartóoszlopok szigetelése, meglévő vezetékek esetén madáreltérítő berendezések használata, földkábelre cserélés, új vezetékek telepítése kizárólag madárbarát módon, lehetőleg földkábelként történjen	2023-2040, folyamatos	energetika, természetvédelem	-
Faj állomány-nagysága	Fészkelő helyek alkalmasságának csökkenéséből adódó állományvesztés	Jelenlegi állománya ne csökkenjen Fészkelőhelyein speciális kíméleti zóna kijelölése: IV.01-VII.30 között r=200 m körben fahasználat elhagyása, és vadgazdálkodási berendezések használatának szünetel-	Hatósági eljárással, erdőgazdálkodóval történő együttműködés során kell biztosítani a megfelelő költőhelyet	2023-2030, folyamatos	erdészet, természetvédelem, tulajdonos, használó, gazdálkodó, hatóság	-

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
		tetése, r=100 m körben teljes használat megszüntetése				
Faj élőhelyének állapota	A klímaváltozással bekövetkező csapadék csökkenés és terület szárazodás. Ennek hatását erősítő nem megfelelő vízgazdálkodás.	Megfelelő élőhelyek/vadászterületek mértéke ne csökkenjen.	Vízmeztartást elősegítő vízgazdálkodás-	2023-2040	vízügy , mezőgazdaság, erdőszet, természetvédelem, tulajdonos, használó, gazdálkodó, hatóság,	-

barna kánya (*Milvus migrans*) szaporodó (r) állománya

Állománynagyság: 1 pár (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: stabil

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 91F0 Nagy folyókat kísérő keményfás ligeterdők *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. Feltehetőleg a szennyezéseknek, emberi zavarásoknak köszönhetően korábbi állományánál jelentősebb kisebb populáció költ a területen.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A faj egyedeinek direkt és indirekt módon történő mérgezése.	Állomány-nagyság ne csökkenjen. Direkt és indirekt mérgezések visszaszorítása.	Rágcsálóirtó szerek használatának beszüntetése a potenciális költő és táplálkozó területeken. Illegális tevékenységek szankcionálásának erősítése; társadalmi kontroll	2023-2030	jogalkotó, vadászat, mezőgazdaság, hatóság	-
Faj állomány-nagysága	Vezetékek, légkábelek okozta mortalitás	Oszlop és vezeték-szigetelési feladatok ellátása min. 1 km/év mértékben az potenciális élő és táplálkozó területeken.	Elektromos vezetékek és tartóoszlopok szigetelése, meglévő vezetékek esetén madáreltérítő berendezések használata, földkábelre cserélés, új vezetékek telepítése kizárólag madárbarát módon, lehetőleg földkábelként történjen	2023-2040, folyamatos	energetika, természetvédelem	-
Faj állomány-nagysága	Fészkelő helyek alkalmasságának csökkenéséből adódó állományvesztés	Jelenlegi állománya ne csökkenjen Fészkelőhelyein speciális kíméleti zóna kijelölése: IV.01-VII.30 között r=200 m körben fahasználat elhagyása, és vadgazdálkodási berendezések használatának szünetel-	Hatósági eljárással, erdőgazdálkodóval történő együttműködés során kell biztosítani a megfelelő költőhelyet	2023-2030, folyamatos	erdészet, természetvédelem, tulajdonos, használó, gazdálkodó, hatóság	-

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
		tetése, r=100 m körben teljes használat megszüntetése				
Faj élőhelyének állapota	A klímaváltozással bekövetkező csapadék csökkenés és terület szárazodás. Ennek hatását erősítő nem megfelelő vízgazdálkodás.	Megfelelő élőhelyek/vadászterületek mértéke ne csökkenjen.	Víz megtartást elősegítő vízgazdálkodás	2023-2040	vízügy, mezőgazdaság, erdőszet, természetvédelem, tulajdonos, használó, gazdálkodó, hatóság,	-

billegető cankó (*Actitis hypoleucos*) szaporodó (r) állománya

Állományméret: 5-10 pár (SDF 2022)

Populáció: B (SDF 2022)

Trend: csökkenő

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 3130 Oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoetoneuro-juncetea* vegetációval
- 3150 Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. Kis számban költ, a Rába menti költések sok esetben sikertelenek a jelentős vízszint ingadozásoknak köszönhetően. A folyó menti kavicsbányászat közvetve és közvetlenül is negatívan befolyásolja a fajt.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének állapota	A kavicsbányászat a Rába mentén és a környező bányavakokon a fészkek közvetlen pusztulását okozhatja.	A fészkeléssel érintett folyószakaszok zavartalan biztosítása költségi időszakban. Használók folyamatos tájékoztatása.	Őrszolgálati jelentét erősítése a területen a fészkelési időszakban. Fészkek felmérése.	2023-2030	természetvédelem, bányászat, vízügy	-
Faj élőhelyének állapota	A Rábán jelentős mértékben jelenlevő szabadidős vízisportok (kajak, kenu, horgászat) zavarják a költőpárok nyugodt fészkelését.	A fészkeléssel érintett folyószakaszok zavartalan biztosítása költségi időszakban. Használók folyamatos tájékoztatása.	Őrszolgálati jelentét erősítése a területen a fészkelési időszakban. Fészkek felmérése.	2023-2030	természetvédelem, használó	-

darázsölyv (*Pernis apivorus*) szaporodó (r) állománya

Állománynagyság: 10-15 pár (SDF 2022)

Populáció: B (SDF 2022)

Trend: Csökkenő

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 91F0 Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)
- 91M0 Pannon cseres-tölgyesek
- 91G0 *Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*szal

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. A faj populációja enyhén csökken, a nem megfelelő erdő és mezőgazdálkodás az áramütés és a direkt és indirekt mérgezések nehezítik a populáció megerősödését.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	Vezetékek, légkáb- belek okozta mor- talitás	Oszlop és vezeték- szigetelési feladatok ellátása min. 1 km/év mértékben az érintett vonulási helyeken.	Elektromos vezetékek és tartóoszlopok szigetelése, meglévő vezetékek esetén madáreltérítő berendezé- sek használata, földká- belre cserélés, új vezeté- kek telepítése kizárólag madárbarát módon, lehe- tőleg földkábelként tör- ténjen	2023-2040, fo- lyamatos	energetika, ter- mészetvéde- lem,	-
Faj állomány- nagysága	Fészkelőhelyek al- kalmasságának csökkenéséből adódó állomány- vesztés	Jelenlegi állománya ne csökkenjen Fészkelőhelyein speciális kíméleti zóna kijelölése: IV.01-VIII.15 között r=200 m körben fa- használat elhagyása, és vadgazdálkodási berendezések hasz- nálatának szünetel- tetése, r=100 m kör- ben teljes használat megszüntetése	Fészkek felmérése minden évben. Hatósági eljárással, erdőgazdálkodóval tör- ténő együttműködés során kell biztosítani a megfelelő költőhelyet.	2023-2030, fo- lyamatos	erdészet, ter- mészetvéde- lem, tulajdonos, használó, ható- ság	-
Faj élőhelyé- nek állapota	A faj költéséhez fontos kistáji ele- mek (mezővédő erdősávok, idős	A megfelelő költő- helyek állománya ne csökkenjen. 3 évente egy új kis- táji elem telepítése.	A potenciális élő- és költő- helyeken új kistáji elemek létrehozása. Az agrárterü- letekbe ágyazott fasorok,	2023-2050	mezőgazdaság, erdészet, ter- mészetvéde- lem, tulajdonos,	-

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
	fasorok) felszámolása.		idős fák eltávolításának tiltása. Egyedi fák és fasorok törvényi védelme. Anyagi ösztönzők bevezetése		használó, jogalkotó	
Faj élőhelyének állapota	A klímaváltozással bekövetkező csapadék csökkenés és terület szárazodás. Ennek hatását erősítő nem megfelelő vízgazdálkodás.	Megfelelő élőhelyek/vadászterületek mértéke ne csökkenjen.	Vízmelegtartást elősegítő vízgazdálkodás	2023-2040	vízügy, mezőgazdaság, természetvédelem, erdészet, tulajdonos, használó, gazdálkodó, hatóság,	-

erdei pacsirta (*Lullula arborea*) szaporodó (r) állománya

Állományméret: 20-25 pár (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: fluktuáló

A faj előfordulásával érintett jelölt élőhelytípusok: -

Természetvédelmi helyzet: Állománymérete nem kielégítő. A területre korábban jellemző hagyományos gazdálkodási módok visszaszorulása és a helyébe lépő intenzív mezőgazdaság veszélyezteti a fajt.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A prémes ragadozók és vaddisznó okozta fészekpredációs nyomás.	Az ismert fészkelő területek prémes ragadozók és vaddisznó állománygyérítése.	Együttműködés a vadgazdálkodókkal.	folyamatos	vadászat, természetvédelem	-
Faj állomány-nagysága	A szántóműveléshez kapcsolódó növényvédőszerhasználat a faj táplálékbázisát szűkíti.	Jelenlegi állománya ne csökkenjen.	Környezetkímélő gyom és rovarirtó, illetve növényvédőszerhasználatának elősegítése a mezőgazdasági területeken.	2023-2035, folyamatos	mezőgazdaság, természetvédelem, tulajdonos, használó	-
Faj élőhelyének állapota	A faj megfelelő élőhelyéhez szükséges kistáji elemek (mezővédő erdősávok, cserje- és bokorsorok) felszámolása.	A megfelelő élő és költő területek állománya ne csökkenjen. 3 évente egy új kistáji elem telepítése.	A potenciális élő és költőhelyeken új kistáji elemek létrehozása. Az agrárterületekbe ágyazott fasorok, cserje- és bokorsávok eltávolításának tiltása. Egyedi fák, fa- és cserjesorok törvényi védelme. Anyagi ösztönzők bevezetése	2023-2050	mezőgazdaság, erdészet, természetvédelem, tulajdonos, használó, jogalkotó	-

fehér gólya (*Ciconia ciconia*) gyülekező (c) állománya

Állományméret: 200 egyed (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: csökkenő

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 6440 Folyóvölgyek *Cnidion dubii*-hoz tartozó mocsárrétjei
- 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. Elsősorban a magasfeszültségű villanyoszlopok okozta halálozás valamint a vonulás során jelentkező veszélyeztető tényezők miatt.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A gyülekező helyek körül elhelyezkedő nem szigetelt oszlopfejek potenciális veszélyt jelentenek a madarakra. A vonulási területen meglévő magasfeszültségű vezetékek ütközésveszélyt jelentenek.	Állomány nagysága ne csökkenjen. A tradicionális, ismert gyülekező helyek körül elhelyezkedő szigeteletlen oszlopfejek biztonságossá tétele.	Elektromos vezetékek és tartóoszlopok szigetelése, meglévő vezetékek esetén madáreltérítő berendezések használata, új vezetékek telepítése kizárólag madárbarát módon, lehetőleg földkábelként történjen	2023-2030	energetika, természetvédelem	-
Faj állomány-nagysága	Az intenzív növényvédőszer és rágcsálóirtó szerek használata okozta közvetett és közvetlen problémák. Zsákmányfajok számának csökkenése, rágcsálóirtó szerek akkumulációja az egyedekben.	Állomány nagysága ne csökkenjen. Intenzív vegyszer használat visszaszorítása a költő és vadászterületek környezetében.	Környezetkímélő művelési technikák bevezetése, kijuttatott növényvédő szerek és rágcsálóirtó szerek mennyiségének csökkentése. Anyagi ösztönző rendszerek bevezetése.	2023-2040	mezőgazdaság, természetvédelem, tulajdonos, használó	-

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének állapota	A klímaváltozással bekövetkező csapadék csökkenés és terület szárazodás. Ennek hatását erősítő nem megfelelő vízgazdálkodás.	Megfelelő élőhelyek/vadászterületek mértéke ne csökkenjen.	Vízmegetartást elősegítő vízgazdálkodás	2023-2040	vízügy , mezőgazdaság, természetvédelem, tulajdonos, használó, gazdálkodó, hatóság,	-

fehér gólya (*Ciconia ciconia*) szaporodó (r) állománya

Állományméret: 45-50 pár (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: csökkenő

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 6440 Folyóvölgyek *Cnidion dubii*-hoz tartozó mocsárrétjei
- 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. Elsősorban a magasfeszültségű villanyoszlopok okozta halálozás valamint a vonulás során jelentkező veszélyeztető tényezők miatt.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A fészkek körül elhelyezkedő nem szigetelt oszlopfejek potenciális veszélyt jelentenek a madarakra.	Állomány nagysága ne csökkenjen. A tradicionálisan használt fészkek körül elhelyezkedő veszélyes oszlopfejek biztonságossá tétele (5 fészkek környezetének biztonságossá tétele/év).	Elektromos vezetékek és tartóoszlopok szigetelése kifejezetten a fészkek körül, meglévő vezetékek esetén madáreltérítő berendezések használata, új vezetékek telepítése kizárólag madárbarát módon, lehetőleg földkábelrel történjen	2023-2030	energetika, természetvédelem	-
Faj állomány-nagysága	Az intenzív növényvédőszer és rágcsálóirtó szerek használata okozta közvetett és közvetlen problémák. Zsákmányfajok számának csökkenése, rágcsálóirtó szerek akkumulációja az egyedekben.	Állomány nagysága ne csökkenjen. Intenzív vegyszerhasználat visszaszorítása a költő és vadászterületek környezetében.	Környezetkímélő művelési technikák bevezetése, kijuttatott növényvédő szerek és rágcsálóirtó szerek mennyiségének csökkentése. Anyagi ösztönző rendszerek bevezetése.	2023-2040	mezőgazdaság, természetvédelem, tulajdonos, használó	-
Faj élőhelyének állapota	A klímaváltozással bekövetkező csapadék csökkenés és terület szárazodás. Ennek hatását erősítő	Megfelelő élőhelyek/vadászterületek mértéke ne csökkenjen.	Vízmelegtartást elősegítő vízgazdálkodás-	2023-2040	vízügy, mezőgazdaság, természetvédelem, tulajdonos,	-

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
	nem megfelelő vízgazdálkodás.				használó, gazdálkodó, hatóság,	

fekete gólya (*Ciconia nigra*) szaporodó (r) állománya

Állománynagyság: 3-4 pár (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: stabil

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 3160 Természetes disztróf tavak és tavacskák
- 6440 Folyóvölgyek *Cnidion dubii* társuláshoz tartozó mocsárrétjei
- 3150 Eutróf sekély tavak és holtmedrek hínárja

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. A klímaváltozás okozta aszályok, csapadék hiány és a nem megfelelő erdőgazdálkodás szűkíti a faj megfelelő szaporodó és táplálkozó helyeinek kiterjedését.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének kiterjedése / állapota	A klímaváltozás következtében egyre gyakoribb és hosszabb aszályos periódusok, az elmaradó téli és tavaszi csapadék és az ennek következtében fellépő vízhiány és nem megfelelő vízkormányzás.	Amennyiben az időjárás megfelelő, úgy a tavaszi csapadék megtartása a megfelelő élőhelyeken. Mélyfekvésű, nem profitábilis mezőgazdasági területek művelésének felhagyása, visszagyepesítése.	Vízmeztartást szolgáló vízkormányzás biztosítása, vízelvezetés tiltása.	2023-2030, folyamatos	vízügy, mezőgazdaság, természetvédelem, erdészet, tulajdonos, használó, gazdálkodó, hatóság,	-
Faj élőhelyének állapota	Természetvédelmi szempontból nem megfelelően kezelt erdők esetén hiányoznak azok az idős fák, melyek fészeképítéshez megfelelőek.	Megfelelő korú és elegyes állományú erdők fenntartása és létrehozása a potenciális élőhelyeken (Rába mente).	Folyamatos erdőborítást biztosító erdőgazdálkodásra való legalább részleges átállás, erdőtervezés felülvizsgálata.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, tulajdonos, használó,	-

fekete harkály (*Dryocopus martius*) állandó (p) állománya

Állományméret: 50-80 pár (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: növekvő

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 9130 Szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*)
- 91E0 * Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 91F0 Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)
- 91G0 * Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulusszal*
- 91M0 Pannon cseres-tölgyesek

Természetvédelmi helyzet: Kedvező

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	Fészkelőhelyek alkalmasságának csökkenéséből adódó állomány-vesztés.	Jelenlegi állománya ne csökkenjen. A fészkelőhelyét biztosító erdőrészekben a fahasználat III.15-VII.15 közötti szüneteltetése.	Az erdőgazdálkodóval való együttműködéssel a fajt veszélyeztető gazdálkodói gyakorlat befolyásolása és átalakítása.	2023-2030, folyamatos	erdészet, természetvédelem, tulajdonos, használó, jogalkotó, hatóság	-
Faj élőhelyének kiterjedése	Tájidegen fajokkal való erdőfelújítás.	A pusztuló lucfenyvesek helyén egyes, jelölő élőhelyekre jellemző faállomány kialakítása. Tájidegen fajokkal történő erdőfelújítás teljes mellőzése.	Anyagi ösztönzők bevezetése.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, tulajdonos, használó	-
Faj élőhelyének állapota	Élőhelyszerkezeti elemek eltűnése	Fészkelőhelyek minősége ne csökkenjen. A faj költőhelyén lévő idős, odvasodó, böhöncös faegyedek kímélete (védett területen 30 m ³ /ha, fokozottan védett területen 50 m ³ /ha holtfa).	Az erdőgazdálkodás során a faj kedvező életfeltételeinek biztosítása az erdőrészek szintjén. Hagyásfacsoportok, idős állományrészek kíméleti területként való kijelölése, fenntartása. Anyagi ösztönzők bevezetése.	2023-2050, folyamatos	erdészet, természetvédelem, tulajdonos, használó, jogalkotó	-

füleskuvik (*Otus scops*) szaporodó (r) állománya

Állománynagyság: 5-8 pár (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: stabil

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok: -

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. A mezőgazdaság intenzifikációja, a kis parcellás művelési módok felszámolása és a tájban megfogyatkozó idős odvas fák mind negatívan befolyásolják a fajt.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A szántóművelés-hez kapcsolódó intenzív növényvédőszer használat csökkenti a faj táplálékbázisát	Jelenlegi állománya ne csökkenjen.	Környezetkímélő gyom és rovarirtó, illetve növényvédőszer használatának elősegítése a szántóterületeken.	2023-2030, folyamatos	mezőgazdaság, természetvédelem, jogalkotó, tulajdonos, használó	Három évente éjszakai, hang alapján történő jelenlét-hiány vizsgálat az ismert élőhelyeken
Faj élőhelyének állapota	A faj költéséhez elengedhetetlen kistáji elemek (mezővédő erdő-sávok, idős fasorok) felszámolása.	A megfelelő élőhelyek és költőterületek kiterjedése ne csökkenjen. 3 évente egy új kistáji elem telepítése.	A potenciális élő- és költőhelyeken új kistáji elemek létrehozása. Az agrárterületekbe ágyazott fasorok, idős fák eltávolításának tiltása. Egyedi fák és fasorok törvényi védelme. Anyagi ösztönzők bevezetése	2023-2050	mezőgazdaság, erdészet, természetvédelem, jogalkotó, tulajdonos, használó	-
Egyéb: tulajdon viszonyok	Kisparcellás művelési szerkezet visszaszorulása, nagy területű-gyep és mezőgazdasági területek egybe hasznosítása és művelése.	Kisparcellás művelési rendszer ösztönzése a fészkelési területen, az egybe művelhető tábla maximális méretének meghatározása.	Pénzügyi ösztönzők bevezetése.	2023-2040	mezőgazdaság, jogalkotó, tulajdonos, használó	-

hamvas küllő (*Picus canus*) állandó (p) állománya

Állományméret: 60-70 pár (SDF 2022)

Populáció: B (SDF 2022)

Trend: stabil

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 9130 Szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*)
- 91E0 *Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 91F0 Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)
- 91G0 *Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*szal
- 91M0 Pannon cseres-tölgyesek

Természetvédelmi helyzet: Kedvező

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének kiterjedése	Tájidegen fajokkal való erdőfelújítás.	A pusztuló lucfenyvesek helyén egyes, jelölő élőhelyekre jellemző faállomány kialakítása. Tájidegen fajokkal történő erdőfelújítás teljes mellőzése.	Anyagi ösztönzők bevezetése.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, tulajdonos, használó	-
Faj élőhelyének állapota	Élőhelyszerkezeti elemek eltűnése	Fészkelőhelyek minősége ne csökkenjen. A faj költőhelyén lévő idős, odvasodó, böhöncös faegyedek kímélete (védett területen 30 m ³ /ha, fokozottan védett területen 50 m ³ /ha holtfa).	Az erdőgazdálkodás során a faj kedvező életfeltételeinek biztosítása az erdőrészek szintjén. Hagyásfacsoportok, idős állományrészek kíméleti területként való kijelölése, fenntartása. Anyagi ösztönzők bevezetése.	2023-2050, folyamatos	erdészet, természetvédelem, tulajdonos, használó, jogalkotó	-
Faj élőhelyének állapota	Élőhelyén az idős állományok érintettsége	A fészkelőhelyként ismert élőhelytípusok kiterjedése, minősége ne csökkenjen	Területhasználatok során a faj élőhelyeinek regionális léptékű megtartása, biztosítása.	2023-2050, folyamatos	erdészet, természetvédelem, tulajdonos, használó	-

haris (*Crex crex*) szaporodó (r) állománya

Állománynagyság: 10 pár (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: csökkenő

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*)
- 6440 Folyóvölgyek *Cnidion dubii* társuláshoz tartozó mocsárrétjei
- 6510 Sík és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- 6520 Hegyi kaszálórétek
- 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek

Természetvédelmi helyzet: Rossz. A klímaváltozás és a mezőgazdasági művelés intenzifikációja a faj élőhelyeinek csökkenését okozza.

Prioritás: igen (területi szintű: a faj állománya a területen belül erőteljes csökkenő trendet mutat, a területen a faj állománya potenciálisan sokkal nagyobb lehetne, mint a jelenlegi és a faj kis állománynagyságú)

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének kiterjedése / állapota	A klímaváltozás következtében egyre gyakoribb és hosszabb aszályos periódusok, az elmaradó téli és tavaszi csapadék és az ennek következtében fellépő vízhiány és nem megfelelő vízkormányzás.	Amennyiben az időjárás megfelelő, úgy a tavaszi csapadék megtartása a megfelelő élőhelyeken. Mélyfekvésű, nem profitábilis mezőgazdasági területek művelésének felhagyása, visszagyepesítése.	Vízmeztartást szolgáló vízkormányzás biztosítása, vízelvezetés tiltása.	2023-2030, folyamatos	vízügy, mezőgazdaság, természetvédelem, tulajdonos, gazdálkodó	-
Faj állomány-nagysága	A prémes ragadozók és vaddisznó okozta fészekpredációs nyomás.	Az ismert fészkelő helyeken a prémes ragadozók és vaddisznó állomány gyérítése.	Együttműködés a vadgazdálkodókkal.	folyamatos	vadászat, természetvédelem	-
Faj élőhelyének állapota	Nem megfelelő időben és módon végzett kaszálás.	A kaszálás okozta mortalitás teljes visszaszorítása.	Revírek felkutatása, gazdák folyamatos tájékoztatása és képzése. Már meglévő anyagi ösztönzők megtartása és tovább fejlesztése.	2023-2030 folyamatos	mezőgazdaság, természetvédelem, tulajdonos, gazdálkodó	-
Egyéb: tulajdon viszonyok	Kisparcellás művelési szerkezet visszaszorulása, nagy területű gyepek és mezőgazdasági területek	Kisparcellás művelési rendszer ösztönzése a fészkelési területen, az egybe művelhető tábla	Pénzügyi ösztönzők bevezetése.	2023-2040	mezőgazdaság, jogalkotó, tulajdonos, használó	

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
	egybe hasznosítása és művelése.	maximális méretének meghatározása.				

hegyi billegető (*Motacilla cinerea*) szaporodó (r) állománya

Állománynagyság: 5-10 pár (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: ismeretlen

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok: -

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. Az erdei kisvizeket veszélyeztető klímaváltozás, valamint a vízfolyások, patakmenti erdészeti munkák negatívan befolyásolják a fajt.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	Fészkelőhelyek alkalmasságának csökkenéséből adódó állományvesztés	Jelenlegi állománya ne csökkenjen	Kisvízfolyások szennyezését okozó gázlok megszüntetése; vízfolyásoktól számított 20 m-es védőtávolságban	2023-2040, folyamatos	erdészet, vízügy, természetvédelem,	-
Faj állomány-nagysága	Alkalmas költőhelyek alacsony száma.	Az állomány stabilizálása, növelése. Mesterséges költőládák kihelyezése és ellenőrzése az alkalmas vízfolyások mentén (legalább 10 „C” odú/év).	Mesterséges odúk megfelelő kihelyezése a jelenlegi és potenciális revírekben.	2023-2030, folyamatos	természetvédelem	-
Faj élőhelyének állapota	A patakmedreket érintő vonszolós közelítés, szállítás, hosszirányú átjárás tönkreteszi a faj élő és kötőhelyét.	Elérhető fészkelőhelyek minősége ne csökkenjen.	Területhasználatok során az érintett élőhelyek minőségének megőrzése; gazdálkodási nyomás csökkentése: vízfolyásoktól számított 20 m-es védőtávolságban a fahasználat megszüntetése. Revírek felkutatása, és erdőgazdálkodók tájékoztatása.	2023-2030, folyamatos	erdészet, természetvédelem, tulajdonos, használó	-
Faj élőhelyének állapota	A kis vízfolyások érzékenyek a szennyezésre. Kis mértékű vízszenny-	A vízfolyások faj számára megfelelő vízminőségének megőrzése. Szennyező források felderítése.	Növényvédő-szerek vízfolyástól számított 50 m-es védőtávolságon kívüli használata; kisvízfolyások	2023-2030, folyamatos	vízügy, erdészet, természetvédelem,	-

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
	nyezés is jelentősen csökkenti a faj rendelkezésére álló táplálék mennyiséget.		befogadóként való használatának elhagyása, zárt rendszerű szennyvízkezelési technológiák alkalmazása.			
Faj állomány-nagysága	Klíímaváltozás és a szélsőséges időjárási hatások (aszály) miatt jelentkező élőhelybeszűkülés.	Megfelelő élőhelyek/táplálkozó mértéke ne csökkenjen.	Vízmegetartást elősegítő vízgazdálkodás-	2023-2040	vízügy, erdészet, természetvédelem, tulajdonos	-
Faj élőhelyének állapota	Erdei kisvizek, kiemelten vízfolyások, völgyfők használata, működésének sérülése	Élőhelyi adottságok működőképes fennmaradásának biztosítása víztestek különös kímélete; források, völgyfők teljes fahasználati kímélete 100 m sugarú körben.	Erdei vízfolyások fenntartási és mederrendezési munkálatainak elhagyása; a természetvédelmi célú vagy közvetlen életvédelmet szolgáló beavatkozások során a IV.01-VI.30 közötti időszakban megvalósuló teljes kímélet szükséges	2023-2040, folyamatos	erdészet, vízügy, természetvédelem, tulajdonos	-

jégmadár (*Alcedo atthis*) állandó (p) állománya

Állományméret: 20-25 pár (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: stabil

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok: -

Természetvédelmi helyzet: Kedvező

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének állapota	A költési időszakban végzett vízszállító képesség helyreállítására irányuló fenntartási célú tevékenységek (kotrás, partvédelem, stb.) veszélyeztetik, és megszüntetik a faj költését és költőhelyeit.	Költési időszakban végzett part és meder rendezési munkálatok minimalizálása. Ismert költőhelyek mentén költési időszakban teljes mellőzése.	Folyamatos kapcsolattartás és egyeztetés a vízügyi kezelővel.	folyamatos	vízügy, természetvédelem	-
Faj élőhelyének állapota	A vízfolyásokon lévő pontszerű és diffúz szennyezőforrások rontják az élőhely ökológiai minőségét, a rendelkezésre álló táplálék forrás mennyiségét.	Szennyezőforrások beazonosítása, intézkedés tervezése és végrehajtása	A természetvédelmi kezelő és a környezethasználók saját forrásai, nagyobb összegű beruházások esetén pályázati források felkutatása és lehívása.	folyamatosan	mezőgazdaság, vízügy, természetvédelem	-

karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*) szaporodó (r) állománya

Állományméret: 30-50 pár (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: ismeretlen

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*)
- 6510 Sík és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

Természetvédelmi helyzet: Rossz. A mezőgazdaság intenzifikációja, az agrártájba ágyazott kis táji elemek felszámolása veszélyeztetik a fajt.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A szántóművelés-hez kapcsolódó növényvédőszer-használat a faj táplálékbázisát szűkíti.	Jelenlegi állománya ne csökkenjen.	Környezetkímélő gyom és rovarirtó, illetve növényvédőszer használatának elősegítése a mezőgazdasági területeken.	2023-2035, folyamatos	mezőgazdaság, természetvédelem, tulajdonos, gazdálkodó	-
Faj élőhelynek állapota	A faj fészkeléséhez, táplálkozásához elengedhetetlen kistáji elemek (bokor és cserjesávok) nagyléptékű felszámolása	Kistáji elemek csökkenésnek megállítása.	Új cserje-, bokor- fasorok telepítése (500 m/év). Kistáji elemek egyedi védelme	2023-2030, folyamatos	jogalkotó, mezőgazdaság, erdészet, természetvédelem, tulajdonos, gazdálkodó, erdészet	-
Egyéb: tulajdonviszonyok	Kisparcellás művelési szerkezet visszaszorulása, nagy területű gyepek és mezőgazdasági területek egybe hasznosítása és művelése.	Kisparcellás művelési rendszer ösztönzése a fészkelési területen, az egybe művelhető tábla maximális méretének meghatározása.	Pénzügyi ösztönzők bevezetése.	2023-2040	mezőgazdaság, jogalkotó, tulajdonos, használó	-

kék galamb (*Columba oenas*) szaporodó (r) állománya

Állománynagyság: 100-150 pár (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: stabil

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 9130 Szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*)
- 91F0 Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)
- 91G0 * Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulusszal*

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. A klímaváltozással várhatóan visszaszorulnak a faj által preferált bükkös élőhelyek.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének állapota	Az alkalmas fészkelőhelyek átalakulása	Potenciális fészkelőhely választék ne csökkenjen. Vágásterületeken (élőfakészlet 10 %-áig) hagyásfa-csoportok visszahagyása; egyedi költőfák (idős, odvas, lábonszáradt egyedek) biotóp-faként való kímélete, megtartása (védett erdőkben 10m ³ /ha fokozottan védett erdőkben 30m ³ /ha)	Erdőtervezési eljárás során a faj számára szükséges feltételek előírása, az erdőgazdálkodás során az előírások betartása.	2023-2050, folyamatos	erdészet, természetvédelem, tulajdonos, gazdálkodó	-
Faj élőhelyének állapota	Élőhelyén az idős állományok érintettsége	A fészkelőhelyként ismert élőhelytípusok kiterjedése, minősége ne csökkenjen	Területhasználatok során a faj élőhelyeinek regionális léptékű megtartása, biztosítása.	2023-2050, folyamatos	erdészet, természetvédelem, tulajdonos, gazdálkodó	-

közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*) állandó (p) állománya

Állományméret: 50-100 pár (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: stabil

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 91F0 Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)
- 91G0 *Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*szal

Természetvédelmi helyzet: kedvező

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	Fészkelőhelyek alkalmasságának csökkenéséből adódó állományvesztés.	Jelenlegi állománya ne csökkenjen. A fészkelőhelyét biztosító erdőrészekben a fahasználat III.15-VII.15 közötti szüneteltetése.	Az erdőgazdálkodóval való együttműködéssel a fajt veszélyeztető gazdálkodói gyakorlat befolyásolása és átalakítása.	2023-2030, folyamatos	erdészet természetvédelem, tulajdonos, gazdálkodó	-
Faj élőhelyének kiterjedése	Tájidegen fajokkal való erdőfelújítás.	A pusztuló lucfenyvesek helyén egyes, jelölő élőhelyekre jellemző faállomány kialakítása. Tájidegen fajokkal történő erdőfelújítás teljes mellőzése.	Anyagi ösztönzők bevezetése.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, tulajdonos, gazdálkodó	-
Faj élőhelyének állapota	Élőhelyszerkezeti elemek eltűnése	Fészkelőhelyek minősége ne csökkenjen. A faj költőhelyén lévő idős, odvasodó, böhöncös faegyedek kímélete (védett területen 30 m ³ /ha, fokozottan védett területen 50 m ³ /ha holtfa).	Az erdőgazdálkodás során a faj kedvező életfeltételeinek biztosítása az erdőrészek szintjén. Hagyásfacsoportok, idős állományrészek kíméleti területként való kijelölése, fenntartása. Anyagi ösztönzők bevezetése.	2023-2050, folyamatos	erdészet, természetvédelem, tulajdonos, gazdálkodó	-
Faj élőhelyének állapota	Élőhelyén az idős állományok érintettsége	A fészkelőhelyként ismert élőhelytípusok	Területhasználatok során a faj élőhelyeinek regionális léptékű megtartása, biztosítása.	2023-2050, folyamatos	erdészet, természetvédelem, tulajdonos, gazdálkodó	-

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
		sok kiterjedése, minősége ne csökkenjen				

lappantyú (*Caprimulgus europaeus*) szaporodó (r) állománya

Állománynagyság: 30-40 pár (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: stabil

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 4030 Európai száraz fenyérek
- 91F0 Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)
- 91M0 Pannon cseres-tölgyesek
- 91G0 *Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulusszal*

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. Populációját a jelentős prémes ragadozó és vaddisznó állomány és a fenyvesek ellombosodása veszélyezteti, valamint az egyre bővülő műút-hálózat is potenciális veszélyforrást jelent

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A prémes ragadozók és vaddisznó okozta fészekpredációs nyomás.	Az ismert fészkelő területeken (Szalafő, Őriszentpéter, Kondorfa) prémes ragadozók és vaddisznó állomány gyérítése.	Együttműködés a vadgazdálkodókkal.	folyamatos	vadászat, természetvédelem	-
Faj állomány-nagysága	A szántóműveléshez kapcsolódó növényvédőszerhasználat a faj táplálékbázisát szűkíti.	Jelenlegi állománya ne csökkenjen.	Környezetkímélő gyom és rovarirtó, illetve növényvédőszerhasználatának elősegítése a mezőgazdasági területeken.	2023-2035, folyamatos	mezőgazdaság, erdészet, természetvédelem, tulajdonos, gazdálkodó	-
Faj élőhelyének kiterjedése	A faj az Őrségben fenyvesek közé ékelődő fiatalosokban, lombhullató hagyásfák tarkított írtásokban és extenzíven kezelt hagyományos idős gyümölcsösökben költ.	A faj élő- és költőhelyének mérete ne csökkenjen.	A megfelelő erdőgazdálkodás biztosítása az erdészetekkel való együttműködéssel. Gazdálkodók támogatása a hagyományosan kezelt extenzív gyümölcsösök fenntartásában.	folyamatos	erdészet, természetvédelem, tulajdonos, gazdálkodó	-

Örvös légykapó (*Ficedula albicollis*) szaporodó (r) állománya

Állománymagyság: 300-400 pár (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: stabil

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 9130 Szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*)
- 91E0 Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 91F0 Nagy folyókat kísérő keményfás ligeterdők *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)
- 91G0 Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal
- 91M0 Pannon cseres-tölgyesek

Természetvédelmi helyzet: Kedvező

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének kiterjedése	Tájidegen fajokkal való erdőfelújítás.	A pusztuló lucfenyvesek helyén egyes, jelölő élőhelyekre jellemző faállomány kialakítása. Tájidegen fajokkal történő erdőfelújítás teljes mellőzése.	Anyagi ösztönzők bevezetése.	2023-2050	erdészet, természetvédelem, tulajdonos, gazdálkodó, használó	-
Faj élőhelyének állapota	Élőhelyszerkezeti elemek eltűnése	Fészkelőhelyek minősége ne csökkenjen. A faj költőhelyén lévő idős, odvasodó, böhöncös faegyedek kímélete (védett területen 30 m ³ /ha, fokozottan védett területen 50 m ³ /ha holtfa).	Az erdőgazdálkodás során a faj kedvező életfeltételeinek biztosítása az erdőrésztetek szintjén. Hagyásfacsoportok, idős állományrészek kíméleti területként való kijelölése, fenntartása. Anyagi ösztönzők bevezetése.	2023-2050, folyamatos	erdészet, természetvédelem, tulajdonos, gazdálkodó, használó	-

partifecske (*Riparia riparia*) szaporodó (r) állománya

Állományméret: 11-50 pár (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: csökkenő

A faj előfordulásával érintett jelölt élőhelytípusok: nincs

Természetvédelmi helyzet: Rossz. A fajt az alkalmas költőhelyeinek megszűnése, a vonulás során jelentkező veszélyek, a klímaváltozás és az intenzív mezőgazdálkodásnak köszönhetően bekövetkező táplálékbázis csökkenése veszélyezteti.

Prioritás: igen (területi szintű: a faj állománya és élőhelye a területen belül erőteljes csökkenő trendet mutat. A területen a faj állománya potenciálisan sokkal nagyobb lehetne, mint a jelenlegi, és a faj kis állományméretű)

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A szántóművelés-hez kapcsolódó növényvédőszer-használat a faj táplálékbázisát szűkíti.	Jelenlegi állománya ne csökkenjen.	Környezetkímélő gyom és rovarirtó, illetve növényvédőszer használatának elősegítése a mezőgazdaságszakterületeken.	2023-2035, folyamatos	mezőgazdaság, jogalkotó, természetvédelem, tulajdonos, gazdálkodó	-
Faj állomány-nagysága	A prémes ragadozók (nyest, vörösróka) okozta fészekpredációs nyomás.	Nagy kolóniák közepében prémes ragadozók gyérítése. Partfalak egyedi védelme villanypásztorral.	Együttműködés a vadgazdálkodókkal.	folyamatos	vadászat, természetvédelem	-
Faj élőhelyének állapota	Alkalmatlan költő partfalak számának csökkenése	Korábban használt jelenleg alkalmatlan partfal felújítása (1 partfal/év) Új mesterséges költőhelyek létrehozása (3 partfal)	Önkéntes munka, pályázati forrásból partfal rekonstrukció (cserjementesítés, függőleges profil kialakítása), rendezett tulajdonú területen új mesterséges költőfal kialakítása	2023-2030	természetvédelem, vízügy, tulajdonos	-
Faj élőhelyének állapota	A Rábán jelentős mértékben jelenlévő szabadidős vízisportok (kajak, kenu, horgászat) zavarják a madarak nyugodt fészkelését.	A fészkeléssel érintett folyószakaszok zavartalan biztosítása költési időszakban. Használók folyamatos tájékoztatása.	Órszolgálati jelenlét erősítése a területen a fészkelési időszakban.	2023-2030	használó, természetvédelem	-

rétisas (*Haliaeetus albicilla*) állandó (p) állománya

Állománynagyság: 1-2 pár (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: stabil

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok: -

Természetvédelmi helyzet: Nem kielégítő. A területen mindösszesen egy revír ismert. A nem megfelelő erdő és mezőgazdálkodás az áramütés és a direkt és indirekt mérgezések nehezítik a populáció megerősödését.

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A faj egyedeinek direkt és indirekt módon történő mérgezése.	Állomány-nagyság ne csökkenjen. Direkt és indirekt mérgezések visszaszorítása.	Rágcsálóirtó szerek használatának beszüntetése a potenciális költő és táplálkozó területeken. Illegális tevékenységek szankcionálásának erősítése; társadalmi kontroll	2023-2030	vadászat, mezőgazdaság, természetvédelem	-
Faj állomány-nagysága	Vezetékek, légkábelek okozta mortalitás	Oszlop- és vezeték-szigetelési feladatok ellátása min. 1 km/év mértékben a potenciális élőhelyeken és táplálkozó területeken.	Elektromos vezetékek és tartóoszlopok szigetelése, meglévő vezetékek esetén madáreltérítő berendezések használata, földkábelre cserélés, új vezetékek telepítése kizárólag madárbarát módon, lehetőleg földkábelként történjen	2023-2040, folyamatos	energetika, természetvédelem	-
Faj állomány-nagysága	Fészkelő helyek alkalmasságának csökkenéséből adódó állományvesztés	Jelenlegi állománya ne csökkenjen Fészkelőhelyein speciális kíméleti zóna kijelölése: I.01-VI.30 között r=200 m körben fahasználat elhagyása, és vadgazdálkodási berendezések használatának szünetelte-	Hatósági eljárással, erdőgazdálkodóval történő együttműködés során kell biztosítani a megfelelő költőhelyet	2023-2030, folyamatos	erdészet, természetvédelem, tulajdonos, gazdálkodó	-

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
		tése, r=100 m körben teljes használat megszüntetése				
Faj élőhelyének állapota	A faj költéséhez fontos kistáji elemek (mezővédő erdősávok, idős fasorok) felszámolása.	A megfelelő költőhelyek állománya ne csökkenjen. 3 évente egy új mezővédő fasor telepítése.	A potenciális élő és költőhelyeken új kistáji elemek létrehozása. Az agrárterületekbe ágyazott fasorok, idős fák eltávolításának tiltása. Egyedi fák és fasorok törvényi védelme. Anyagi ösztönzők bevezetése	2023-2050	jogalkotó, mezőgazdaság, erdészet, tulajdonos	-
Faj élőhelyének állapota	A klímaváltozással bekövetkező csapadék csökkenés és terület szárazodás. Ennek hatását erősítő nem megfelelő vízgazdálkodás.	Megfelelő élőhelyek/vadászterületek mértéke ne csökkenjen.	Vízmelegtartást elősegítő vízgazdálkodás-	2023-2040	vízügy, mezőgazdaság, természetvédelem, tulajdonos, gazdálkodó	-

törpegém (*Ixobrychus minutus*) szaporodó (r) állománya

Állománynagyság: 2-5 pár (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: stabil

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 3130 Oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoeto-Nanojuncetea* vegetációval
- 3150 Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel
- 3160 Természetes disztróf tavak és tavacskák

Természetvédelmi helyzet: kedvező

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj élőhelyének állapota	A klímaváltozással bekövetkező csapadék csökkenés és terület szárazodás. Ennek hatását erősítő nem megfelelő vízgazdálkodás.	Megfelelő élőhelyek/vadászterületek mértéke ne csökkenjen.	Vízmeztartást elősegítő vízgazdálkodás.	2023-2040	vízügy, mezőgazdaság, természetvédelem, tulajdonos, gazdálkodó	-
Faj élőhelyének állapota	Költési időszakban végzett partmenti növényzet irtása, kaszálása, aratása.	Költési időszakban végzett növény kezelési munkálatok korlátozása.	Aktív költőhelyek felkutatása, vízügy tájékoztatása. Együttműködés fejlesztése.	2023-2030	vízügy, természetvédelem, tulajdonos, gazdálkodó	-

tövisszúró gébics (*Lanius collurio*) szaporodó (r) állománya

Állományméret: 200-250 pár (SDF 2022)

Populáció: C (SDF 2022)

Trend: stabil

A faj előfordulásával érintett jelölő élőhelytípusok:

- 6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*)
- 6510 Sík és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

Természetvédelmi helyzet: kedvező

Prioritás: nem

Célkitűzések:

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Érintettek	Megjegyzés
Faj állomány-nagysága	A szántóművelés-hez kapcsolódó növényvédőszer-használat a faj táplálékbázisát szűkíti.	Jelenlegi állománya ne csökkenjen.	Környezetkímélő gyom és rovarirtó, illetve növényvédőszer használatának elősegítése a mezőgazdasági területeken.	2023-2035, folyamatos	mezőgazdaság, jogalkotó, természetvédelem, tulajdonos, gazdálkodó	-
Faj élőhelynek állapota	A faj fészeklése-hez, táplálkozásához elengedhetetlen kistáji elemek (bokor és cserjesávok) nagyléptékű felszámolása	Kistáji elemek csökkenésnek megállítása. 3 évente egy új kistáji elem telepítése.	Új cserje-, bokor- fasorok telepítése. Kistáji elemek egyedi védelme.	2023-2030, folyamatos	jogalkotó, mezőgazdaság, erdészet, tulajdonos	-
Egyéb-tulajdon viszonyok	Kisparcellás művelési szerkezet visszaszorulása, nagy területű gyepek és mezőgazdasági területek egybe hasznosítása és művelése.	Kisparcellás művelési rendszer ösztönzése a fészkelési területen, az egybe művelhető tábla maximális méretének meghatározása.	Pénzügyi ösztönzők bevezetése.	2023-2040	mezőgazdaság, természetvédelem, tulajdonos, gazdálkodó	-